

Tabor

LASTNIKI, UPRAVA IN UREDNIŠTVO „TABORA“ PROSIJO
VSE, DA NAM OPROSTIJO TAKO POZEN IZID! VZROKI
NE LEŽIJO PRI NAS. POKAZALI SMO TOLIKO DOBRE
VOLJE, STRPNOSTI, POPUŠČANJA, VZAJEMNOSTI IN PRI-
PRAVLJENOSTI, KOLIKOR JE ČLOVEŠKO MOGOČE. IN
KER SMO SEDAJ TU, BOMO S PODPORO SVOJIH BRALCEV
IN NAROČNIKOV VSE ZAMUJENO HITRO NADOKNADILI.
ZVESTOBA ZA ZVESTOBO!

TABOR je vestnik Združenih Slovenskih Protikomunistov. — Izdaja ga
konzorcij. — Predsednik inž. Anton Matičič. Urejuje uredniški odbor, od-
govorni urednik: Adolf Škrjanec, za lastništvo: Ivan Korošec. — Upravnik:
Vencelj Dolenc

— :: —

TABOR es órgano de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. — Director:
Ing. Antonio Matičič, R. L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

— :: —

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos
Aires, Argentina, T. E. 33-7213

— :: —

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual (en trámite)

— :: —

TABOR is the voice of the United Slovene Anticommunists.

— :: —

NAROČNINA: Južna Amerika 240 pezov odn. enakovrednost v dolarju.
U. S. A. in Kanada 2.50 dolarja letno; Anglija in Avstralija 1 funt šterling;
evropske države 1.50 dolarja.

— :: —

VSEBINA: Bog — Narod — Domovina; Dr. Miha Krek: V Novo leto z
obnovljeno ljubeznijo; Predsednik ZDSPB: V novo leto; Naši mučenci go-
vore; Zaloigra slovenskega naroda; France Grum-Ivan Korošec: Grmade
v Gorjancih; Franc Grum: V premislek; Radivoj Rigler. Naša borba proti
komunizmu — danes; Orlov vrh; Inž. Milosav Vasiljević: Naša borba;
Edinost je samo ena; Na uredniški mizi.

**Bodi zdrava
domovina**

(Domobranska pesem)

1-2

BUENOS AIRES

1964

BOG – NAROD – DOMOVINA

Tabor je s slovensko žitnostjo tako tesno povezan, da je nedvomno najbolj svojski zunanji činilec naše rasti v narodnostnem, družabno-političnem, verskem in kulturnem dozorevanju do današnje samobitnosti.

V zgodovinski perspektivi od sivega svitanja naše priučujočnosti, preko utrjenih cerkva proti turškim vpadom, kmečkih puntov, pomladi narodov, stremljenja k državitvornosti ob koncu prve svetovne vojne, pa vse do neštetihi ljudskih zborov v najtežjem času našega obstanka, ko so prav v dušečem vzdušju trikratne tuje okupacije v drugi svetovni vojni nekateri izrodili sinovi dobre slovenske matere pod lažno, goljufivo pretvezo borbe za nam tako sveto svobodo uspeli zanetiti strahoten požar krvave komunistične revolucije proti vekovnim osnovam slovenske osebitosti, je tabor zrasel v pomenilnost pravega simbola slovenstva.

Z imenom in pomenilnostjo tega simbola naj gre torej naš vestnik v veliki svet, kjer v trpeči ljubezni do daljne očetnjave in v hrepenenju po vrnitvi živijo in delujejo slovenskemu imenu v čast bratje in sinovi pobitih junakov, pa tudi v domovino, kjer v dušljivi, po preliti krvi mučencev zadržarjajoči sužnosti naš narod čaka trenutka svobode.

Zakaj tabor je bil v naši zgodovini do današnjih dni — in bo po nujnosti v samo človekovo bit položene težnje k svobodi tudi v bodočnosti tisto osredotočenje, kjer je in bo naše ljudstvo z molitvijo, s sproščenim pogovorom svobodnjakov in kadar je bilo in bo potrebno tudi z orožjem v roki oblikovalo svojo zgodovinsko usodnost na osnovah prvinskih, nikdar spremenljivih vrednot vseh zdravih, samosvojih, kulturnih in naprednih rodov vsega sveta, ki so:

BOG — NAROD — DOMOVINA

Zato ni slučaj, da se je naše ljudstvo, ki nosi te osnovne vrednote v srčiki svojega značaja in zgodovinskega poslanstva, s sredstvi, ki so mu bila na razpolago, in na način, ki je pač bil mogoč, uprlo na samem začetku zahrbtnemu, goljufnemu naskoku svetovne komunistične zarote v naši domovini — navzlic okoliščinam in pogojnostim, ki jih ni izbralo ono, temveč perfidni satanizem svetovnega komunizma, ki mu je vsilil revolucijo prav v teh okoliščinah in pogojnostih.

Ni slučaj, ampak prirodna nuja slovenskega poslanstva v svetovni usodnosti, da so se po kruti izkušnji v Grčaricah in na Turjaku preostali drobci izkrvavelih borcev raznih struj zatekli k enotnemu, vseslovenskemu jedru, okoli katerega je general Leon Rupnik v končnih septemberskih dneh 1943. leta začel zbirati naš zgodovinski ponos, naše hrabro, nikdar premagano dično slovensko domobranstvo, ki je po dolgih stoletjih v najtežjih okoliščinah postalo pristna oborožena pest slovenskega naroda.

Ni slučaj, da je general Leon Rupnik dal slovenskim domobrancem idejno osnovo in geslo v treh prvinskih, vse združujočih, vsem skupnih, nikdar spremenljivih vrednotah:

BOG — NAROD — DOMOVINA

Na osnovi teh vrednot so postali slovenski domobranci v svoji borbi, pa tudi v svojem mučeništvu ob koncu druge svetovne vojne vsemu svobodoljubnemu človeštvu vzgled in svareči opomin.

Walter Lippmann, eden izmed najbolj upoštevanih in pomembnih komentatorjev svetovne politike v Združenih državah, ki je med drugo svetovno vojno v veliki meri pripomogel do javnega mnenja, čigar žrtev je postala tudi naša domovina, je namreč po dvajsetih letih, odkar so naši domobranci že vsemu svetu kazali pravo pot, končno moral zapisati prav te dni, ko mi za jubilejno leto orlovskega poleta naših junakov pripravljamo prvo številko „Tabora“, sledeče priznanje:

„Filozofija, doktrina, ideologija in politika, ki so nastale ob koncu druge svetovne vojne, se zaradi spremenjenih okoliščin sveta zvijajo v krčih.“

Mi smo lahko samo ponosni, da se naša filozofija, naša doktrina, naša ideologija in naša politika izpred dvajsetih let ne zvijajo v krčih ne danes in nikoli — tudi ne v še tako zastrti bodočnosti —, ker so postavljene na večno nespremenljive, vse — tudi svet združujoče vrednote:

BOG — NAROD — DOMOVINA

Na tej osnovi in pod tem vodilom gre v svet naš „Tabor“.

V spomin našim padlim junakom na mrtvi straži ne samo slovenstva, ampak tudi sveta.

Njih spomin hočemo zadržati svetel, nepopačen, ker so po neoporečnosti in vzglednosti ne samo nas vse združujoči člen, ampak zaradi nezmotnosti svoje borbe tudi blesteči vzor naše afirmacije na svetovni pozornici, kjer se naglo odvija drama razčrščevanja pojmov in interesov.

Komunistična revolucija ni z ničemer opravičila svoje neizbežnosti. Po sedeminštiridesetih letih krvavih, nasilnih poizkusov širom zemeljske oble tudi njen socialni nauk in še bolj ureditev povsod doživljata beden polom, ki ga zadržuje samo še neizprosni teror, ki pa že maje same temelje komunistične ideologije in jo goni nezadržno v propast, če se ne bo skušala rešiti v nekakšno nič več dosledno reformistično notranjo evolucijo, katera ji na koncu preostaja kot edino zasilno pribežališče. Kar pa bo po teh ponesrečenih pa zaradi prelite krvi in nasilja tembolj nesmiselnih poizkusih ostalo vzdržljivega, pa bi itak človeška družba zaradi nezadržnega zakona razvoja, ki ga narekujejo že samo v vrtoglavi naglici napredka spreminjajoče se zunanje, gmotne okoliščine, dosegla mnogo prej v normalnih in strpnih pogojih kot pa v vedno napetem, razburkanem, sovražnem vzdušju stremjenja k svetovni revoluciji.

[Zato kličemo na naš vseslovenski tabor vse rojake dobre volje.

Vsi bivši, sedanji in bodoči borci skupaj! — Da ob blestečem, pred dejstvom nepopačene zgodovine poveljčanem vzgledu naših mrtvih herojev zopet dvignemo neomadeževan, vse združujoči, v bratski ljubezni in strpnosti podrejenih namenov enoten prapor, ki nas bo ob naukih izkušenj storjenih napak v preteklosti popeljal do končne zmage nad neprirodnim, varljivim komunističnim nasiljem, katerega je zgodovinski, naravni razvoj človeške družbe že obsodil v propast.

Ne sprašujemo, kje je kdo stal v preteklosti; vsakomur hočemo dati pravično priznanje po resničnem zasluženju.

Nikogar ne odbijamo; tudi ne naših bivših protivnikov, če so spoznali zgrešenost komunizma in pravilnost našega poslanstva v občestvu slovenskega naroda in njegovega mesta v usodnosti sveta.

Predvsem pa kličemo mladino, da se ob žrtvah in vzgledih naše nepopačene, neresničnih primesi očiščene preteklosti nauči nesebičnega idealizma, zavrže škodljiva malenkostna stremjenja in ob času iz naših rok prevzame zastavo v ljubezni, spoštovanju in v temeljnih pogledih združenega, enotnega slovenskega naroda.

Strani „Tabora“ hočemo biti vsem odprta knjiga, v katero bo lahko vsakdo vpisal vse, kar mu leži na duši, samo da ga pri tem vodijo pošteni nameni v službi pravice, resnice in našega zgodovinskega poslanstva.

Naša borba je bila, je in bo preveč sveta, da bi ob spominu in opominu naših mučencev pustili zasledovati na straneh „Tabora“ postranske, nebitvene, kaj šele sebične namene. Pri tem se naslanjamo tudi na jamstvo gotovo najvišje osebne politične avtoritete svobodnih Slovencev dr. Miha Kreka, ki je v pismu našem prijatelju dne 1. decembra zapisal:

„Imel sem vtis, da je vsestranska želja v borčevskih vrstah, naj se nobena politična organizacija ne vtika v notranje

razmere borčevske organizacije in sem se po tej želji ravnal. — Osnovni naš skupni interes je, da politična emigracija v vseh svojih oblikah kar moč složno nastopa in deluje za vzpostavitev svobodne družbe in demokratičnih razmer v domovini. Zaupam, da je še dobre volje, ki bo težave premagala in omogočila, da bomo skupno služili temu namenu.“

V nas je te dobre volje na pretek.

Z redkimi izjemami smo dostojanstveno preživeli nepopravljivo izgubo najboljših našega rodu ter častno prestali zasledovanja, preganjanja in žaljivo protivništvo zgrešene miselnosti varanega svetovnega javnega mnenja. Čas sam nas je spremenil v seme, ki ga je božja Previdnost raztresla po vseh celinah v pričevanje in dokaz Resnice. Na vsem mestih, kamor je bilo vrženo to seme mučeniškega naroda iz onega malega sveta med belimi gorami, iskrečimi se jezери, bisernimi rekami, šumečimi gozdovi, valovitimi polji in dišečimi goricami, ki ga vdiljen blagoslavlja kot dragocen nakit milosti božje blesteča se svetišča naših prednikov, mora obroditi bogat sad za dan Vstajenja človeštva v novo prerojenje.

Dušečo temo je že razčesnila zarja novega dne. Po vsem, kar smo že prestali kot blagovestniki svojega časa, ne bodimo nestrpní! Zdanilo se bo! — Glejmo, da nas bo nova doba našla vedno vredne svetlega vzgleda naših mučencev, neutrudljive pri delu, v splošni spravi ter v bratski ljubezni v granitno enoto skaljene borce, ki bodo znali urediti vse svoje odnose, če bodo ostali zvesti temeljnim izročilom, katera so jim zapustili davni predniki in nedavni mučenci, in ki so:

BOG — NAROD — DOMOVINA

V NOVO LETO Z OBNOVLJENO LJUBEZNIJO

Protikomunističnim borcem in njihovim družinam iskreno čestitam k prazniku in jim želim vso srečo v novem letu. Naj božji blagoslov spremlja vaše življenje, daje uspešnost vašemu delu in uresničenja vašim željam in plemenitim namenom. Zaslužujmo si to pomoč, ki brez nje nič nismo in nič ne moremo, s tem, da vsak svoj nastop in dejanje opravimo v neomajni ljubezni in polni iskrenosti. V naših razmerah je še prav posebno vsak uspeh odvisen od prostovoljnega vzajemnega sodelovanja in žrtve. Zato mislimo samo eno: Kako bi vse svoje moči posvetili lajšanju bolečine in bede zapuščenim žrtvam našega boja in za osvobojenje Slovenije, njen procvit in blagostanje. „Naša življenja so pričevanja, enim v potrjenje, drugim, da pridejo do spoznanja in spreobrnjenja.“ (Geržinič v Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1964.)

Dr. Miha Krek

V NOVO LETO

Te dni se srečujemo na širokih cestah, roke si stiskamo v pozdrav ter si želimo sreče in vsega dobrega v novem letu, ki je pred nami. Dostikrat je to le formalnost, obrabljena navada, ki nima srca in toplote. Pa vendar — vsakdo je vesel pozdrava in dobrih želja.

Ali se pri tem kdaj spomnimo na svoje prijatelje, ki so za našo srečo dali svoje življenje? Priznajmo, da so spomini nanje, vsaj kratki pozdravi prezgodaj pokopanim — vsak dan bolj redki.

Končali smo spominsko leto, ki je bilo posvečeno vsemu, kar nas spominja na Turjak in Grčarice. Marsikaj je oživel pred nami, številne proslave so glasno spregovorile, da v slovenski emigraciji še živi veliki ideal borbe za naš dom in rod. Koliko nas je obljubilo, da bomo z naprejem bolj zavedni, v časten spomin žrtvam Jelendola, Mozlja in Kočevja! Kaj bo s temi obljubami, kaj se bo v novem letu zgodilo z ognjem, ki ga je znova prižgal spomin?

Moja največja želja, voščilo za novo leto vsem članom Zveze je, da bi se ta ogenj v nas razgorel v mogočen kres, ki bi nas pripravljaj na 20-letnico Vetrinja, da se bomo vredni spominjali strašnih imen: Škofja Loka, Kranj, št. Vid, Hrastnik, Teharje, Kočevski rog. S temi kraji je združeno toliko gorja in krvi, da bi moral zardeti vsak, ki pozablja na veliko žrtev naših bratov. Ta imena so spomenik junakom, nam živim pa so klicar, ki edini oznanja pravi obraz komunizma.

Soborci! Komunizem se ni spremenil in se nikoli ne bo. Nasproti temu dejstvu moramo ostati trdni in neustrašni v svojih načelih; dosledno moramo zavračati vseh vrst polovičarje, ki v imenu sožitja in demokracije pa tudi vere in slovenske pesmi razbijajo naše vrste. Zavedajmo se: komunizem bo toliko šibkejši, kolikor trdneje bomo stali mi, toliko več odpadnikov bo imel, kolikor trdnih značaje bo v našem taboru. Temelj vsemu temu pa je edinost med nami. Komunizem se ničesar tako ne boji kot naše enotne volje, zato je naša največja dolžnost, odstraniti vse, kar mame temelje našega skupnega nastopa. Le če bomo edini, bomo vredni nosilci ideje naših soborcev in tudi vredni zaupanja, ki ga v nas stavi nesrečni narod doma. Kdor teh dveh dolžnosti ne more postaviti pred svoje osebne koristi, ta greši, je odpadnik in je bolje, da ga med nami ni.

Tisti pa, ki se v spominu na uničena življenja naših bratov in sestra še nismo odpovedali ljubezni do domovine, združimo svoj glas v iskreno voščilo našim dragim:

Gospod, blagoslovi ljubezen slovenske krvi in domu daj srečo, svobodo in mir!

Za novo leto 1964.

Predsednik ZDSPB

NAŠI MUČENCI GOVORE

Leto spominov je sicer utrnilo v zgodovino, toda spomin na dogodke, ki so se odigrali doma pred 20. leti, živi in bo živel v srcih svobodoljubnih Slovencev. Čas je prerastel bolečine in obrisal solze žalovanja za onimi, ki so padli za domovino pred 20. leti, toda veličina naših borcev živi in mora živeti.

.Poglejmo, kako so se borci v celici št. 1 v Kočevju poslavljali od življenja in kakšna so bila njih zadnja naročila. Jasno je, da v takih okoliščinah človek jasneje vidi napake preteklosti in uvidi prave smernice.

„Veliko žrtev in idej je treba, da se človek umiri. Veliko človek v življenju ljubi, a najlepša je ljubezen do matere in domovine. Ako se kdo reši, prosim, pozdravi obe!“ (Poročnik Drago Tomažič.)

„Dolžnost vršil, prisego držal! Kaj mi mar!“ (Poročnik Marijan Strniša.)

„Ne drži izrek: Vojska je svetinja, nikar se v njo ne vtikaj! Vojska z idejo je svetinja in če te ideje nima, je kakor fijakarski konj z zasenčenimi očmi, da ne vidi, ali vozi prijatelja, ali sovražnika, ali ga pelje na svatbo, ali v smrt.“ (Kapetan Pavle Vošnar.)

„Vsako nepotrebno trošenje narodnih sil o nepravem času in na napačen način bo spravilo odgovorne na zatožno klop.“ (Stotnik M. Teply.)

„Ko bi človek ne vedel, da živi, se bori in umira za svojo družino in otroke, bi mu bilo težje.“ (Habič.)

„Le pogum! Borci za idejo ne umirajo v mehkih pernicah. Poglejte Kristusa! Nismo ne prvi ne zadnji!“ (Kurat Tone Šinkar.)

„Zmagal nas ni komunizem, ampak needinost.“ (Jelo Capuder.)

„Pozdravi moje prijatelje! Povej v Ljubljani, da je samo v slogi moč. Vsi medsebojni prepiri naj prenehajo, sicer bodo tvegali nove žrtve.“ (Kaplan France Malovrh-Breznik.)

....Te izreke je zapisal in ohranil kurat Jaka Maver, ki je kasneje sam postal žrtev komunizma. Noben komentar ni potreben. Te besede same so še danes merodajne.

ŽALOIGRA SLOVENSKEGA NARODA

Pod naslovom „LA TRAGEDIA DE BLEIBURG“ — Documentos sobre las matanzas en masa de los Croatas en Yugoslavia comunista en 1945 („PLIBERŠKA ŽALOIGRA“ — dokument o množičnih pokoljih Hrvatov v komunistični Jugoslaviji leta 1945) je ob sodelovanju urednikov trimesečne revije „Studia Croatica“ Hrvatsko-Latinoameriški kulturni inštitut v Buenos Airesu izdal v španščini knjigo, ki na 392 straneh velikega formata obravnava dogodke ob koncu druge svetovne vojne. (Buenos Aires 1963.) Uvod ji je napisal bivši predsednik sveta OEA (Organizacije ameriških držav) dr. Eduardo Augusto García, in so ji na koncu dodani tudi jedrnat izvirni izvlečki v španskem, hrvaškem, nemškem, angleškem in francoskem jeziku. H knjigi se homo ob priložnosti še povrnili. Danes objavljamo za naše bralce dobesedni prevod iz španščine tistega poglavja, ki je pod zgornjim naslovom posvečeno samo Slovencem, dasi so naše razmere v knjigi omenjene na več mestih.

PRELUDI

Za časa druge svetovne vojne se je pričelo za slovenski narod najbolj žalostno obdobje njegove zgodovine. Narodno ozemlje so razkosale in anektirale tri sile — Nemčija, Italija in Madžarska — in del, ki je bil priključen Tretjemu Rajhu, je bil potrjen režimu iztrebljanja na vse mogoče načine, ki so že dovolj poznani in razširjeni v povojni literaturi.

Toda tudi okupatorji z vsemi svojimi iztrebljajočimi metodami niso bili tako kruti, krvoločni in strašni kot dvojni, notranji in zunanji sovražnik: komunizem. Narodu torej ni preostajal drug izhod iz tega vojno-političnega razkrižja, kot da je organiziral samoobrambo proti poglavitnemu in najbolj nevernemu sovražniku, ki je številčno sicer predstavljal v politično-vojaškem, socialnem in moralnem smislu neznatno in manjšinsko silo.

Vsekakor se je tej manjšini zaradi geotopografske zgradbe dežele, pomoči, ki so ji jo nudile zavezniške sile, pa posredno tudi okupacijske čete, kakor tudi zaradi nemogućnosti svobodnih premikov v obrambnih akcijah nacionalnih sil, ki so bile podvržene strogemu nadzoru in oviram s strani okupatorjev, vedno uspelo rešiti in izmakniti odločilnemu udarcu ter si odpomoči v obmejnih predelih, da se je lahko zopet popravljena in pojačana pojavila na pozornici gverilske vojne, vršeč nove zločine proti prebivalstvu in izzivajoč zasedbene sile k uničevalnim meram predvsem proti nezaščitenemu narodu.

Nasprotujoč pravilu, ki sledi iz svetovne vojne zgodovine, da namreč prevrat in upor vznikneta samo iz večine proti tlačiteljski ali nasilni manjšini, so bili slovenski komunisti izjema zaradi nasprotnih okolištin, ki so jih ustvarjali oni sami, v katerih pa je, kakor pravi Clausewitz „iz najhujšega in najtežjega obupa vzplamtel ogenj borbe.“

S tem brezmejnim, vedno znova izzivanim in podžiganim obupom so komunisti sprožili revolucionarno vojno med bratje prav za časa tuje vojaške okupacije ter sejali med tlačenim in nezaščitenim prebivalstvom zločinski in krvavi teror.

Ljudstvo je kaj kmalu spoznalo, kdo je bil najbolj krut in nevaren nasilnik, ki je povzročil tolikšne nesreče in brezupnost.

Večina Slovencev, ki so kmetje, delavci, rokodelci, do srži katoliški in imajo izkristalizirano nacionalno ideologijo, je nagonsko slutila, da bi komunistična zmaga pomenila predvsem likvidacijo svobodnega kmečkega stanu in sploh dokončno uničenje demokratskega reda, čemur bi sledila počasna biološka smrt slovenskega naroda.

Iz teh nagibov, ki temeljijo na dokazanih dejstvih, se je večina naroda tam, kjer je pač mogla, sama od sebe odločila za samoobrambo. Te samoobrambene akcije so bile v popolnem skladu s predpisi pozitivnega meddržavnega vojnega prava.

Ustanovljene so bile enote Vaških straž na Dolenjskem in Notranjskem, ki so ju okupirali Italijani, ter Brambovcev na štajerskem pod nemško okupacijo.

Te formacije so bile slabo opremljene, še slabše izvežbane ter najslabše oborožene. Podnevi so obdelovale polja, ponoči pa stražile vasi. Okupatorji jim niso dovolili svobodne akcije ne v policijskem ali vojaškem, pa tudi ne v tehničnem in ideološkem smislu. Vsi so bili podvrženi ponižujočemu postopku, ki je dovoljeval samo zaščito lastnega življenja in nič več. Navzlic takšnemu stanju je število teh prostovoljcev naraslo na približno 13.000 mož 1). Številka je vsekakor visoka v primeri s komunističnimi gverilci, ki so v avgustu 1943. leta šteli samo s 3000 borci, med katerimi je bila peščica bivših prostovoljcev iz španske državljanske vojne. Takrat so komunisti izdali nacionalno in narodno slovensko linijo, h kateri se je prištevalo 80% borcev, ter spremenili ime I. in II. slovenske divizije v XIV. in XV. divizijo „Jugoslovanske Osvobodilne Armije“. S tem je za vedno izginila slovenska komunistična vojska. Za slovensko bodočnost bo to dejstvo zelo ugodnega pomena.

Ob kapitulaciji italijanske vojske leta 1943, ki je predala vse težko orožje (minometalce, topove in oklopnike) skupaj s strokovno izvežbanimi vojaki komunistom, kateri so pomnožili številčno moč svojih brigad in divizij s prostovoljci, pa celó formirali cele brigade izključno italijanske narodnosti, je komunistična vojska v Sloveniji občutno narasla. Toda borbena vrednost teh enot, pa njihove operativne sposobnosti so popustile v

1) 6.000 vaških stražarjev in 7.000 brambovcev.

Žalna svečanost na Kongresnem trgu za v Kočevju padlimi domobranci

tolikšni meri, da z vojaškega gledišča niso nudile niti 25% učinka, katerega bi takrat nudila italijanska vojska, če bi bila uporabljena na strani zapadnih zaveznikov kot nedotaknjen operativni činitelj.

Vzporedno so komunistični terenski organi vršili med kmečkim prebivalstvom prisilno mobilizacijo, ki se ji je priključilo veliko število meščanskih prostovoljcev iz Ljubljane (7000), Novega mesta, Trsta, Gorice itd.

Na ta način je komunistom uspelo prehodno organizirati več kot 26.000 moških v dvajset brigad, ki so bile združene v pet divizij (XIV., XV., XVIII., XXX., prej Goriška, ter XXXI., prej Triglavska).

Rdeči peterokraki zvezdi se je koncem 1943. leta posrečilo uveljaviti na koščku slovenskega neba, da je pokazala svojo resnično lice tistim, ki še niso poizkusili krvoločnih in nečloveških metod komunistične oblasti.

Vaške straže v Beli in Suhi Krajini ter deloma na Notranjskem in Dolenjskem so bile skoraj popolnoma uničene in poklane.

Po komunističnih pokoljih v Krinski jami, Mozlju in Jelendolu, kjer so pokončili premnoge slovenske narodno zavedne ujetnike in internirance, so komunistični zločinci dosegli svoj višek s pokončanjem četnikov in legionarjev, ki so se predali po tragičnih in težkih porazih v Grčaricah in na Turjaku. Ti zločini in početja komunistov proti svojim političnim nasprotnikom so prepričali večino naroda, ki je ves katoliški in demokratično usmerjen, da se komunisti niso borili proti tuji sili, ampak le za svojo diktaturo, ki je bila že od vsega začetka krvoločna in suženjska.

Da bi premagal tako težko nesrečo in ker je predvidel neugoden

potek borbe zaradi primitivne organizacije samoobrambe in razsula italijanske okupacijske vojske, pa ker zapadni zavezniki niso posegli vmes, da bi pomagali slovenski demokraciji, kakor tudi zaradi nemških uničevalnih akcij, je najvišji, najbolj usposobljeni, najstarejši in najbolj izkušeni slovenski častnik general Leon Rupnik (nedvomno slovenski vojak največjega slovesa), navzlic temu, da ni bil poveljnik brambovcev, uspel pravočasno podvzeti primerne korake in dati nekaterim poklicnim častnikom potrebna navodila ter s tem preprečil in zadržal popolno propast samoobrambenih sil in omejil komunistična vojna žarišča. Rupnik je organiziral in formiral slovensko vojsko, imenovano **Slovensko domobranstvo** (v španščini se glasi: *La defensa de la patria eslovena*, op. prev.), ki je bilo postavljeno na vojaške osnove, popolnoma v skladu s predpisi meddržavnih vojnih zakonov in pravil, pa sestavljeno iz odločno zavednih prostovoljcev (čigar številčno stanje je prišlo do nekako 15.000 moških).

Ta slovenska vojska je bila rojena v nepozabni in zmagoviti bitki, bojevali v nedeljo dne 12. 9. 1943 na obali reke Krke pri kraju Mršiča vas in jo je na licu mesta nemška okupacijska oblast uradno priznala (*de facto* in *de jure*) dne 19. 9. 1943. Ta bitka je istočasno pomenila prvi udarec, ki mu je sledil nezadržni protinapad, v katerem so bile komunistične tolpe prisiljene na zmeden pobeg in so zmagovalcem zapustile v plen svoje orožje, vozila in nedotaknjen oklopnik. Tiste dni so se pričele tudi operacije med mlado, številčno še slabotno slovensko vojsko in komunističnimi tolpmi na fronti: Rakek-Rakitna-Ljubljana-Litija-Krmelj-Tržišče-Škocjan-Kostanjevica. Te operacije so trajale do 21. 10. 1943 in z njimi je uspelo zadržati in zavreti komunistične horde, ki so se skušale razlezti preko vsega slovenskega ozemlja, uničujoč zveze, objekte in javne zgradbe, ropajoč, pleneč, strahujoč kmečko prebivalstvo in sejoč zmedo in smrt, pripravljajoč oporišča in skrivališča za svoje bodoče podvige.

Zelo dolgo bi bilo natančno opisovanje slovenske vojne zgodovine v letih 1943, 1944 in 1945. Čas in prostor nam dopuščata pokazati samo operacije in bitke večjega obsega.

a) Operacije za lokaliziranje komunističnih vojnih žarišč (od 12. 9. do 21. 10. 1943).

b) Operacije za ohranitev in utrditev znova zavzetih položajev (od 21. 10. do 12. 12. 1943; Kočevje — slovenski Alcázar).

c) Skupne in razčlenjene operacije (z namenom pritegniti k sodelovanju prebivalstvo, ki je bilo izpostavljeno nadzoru in strahovanju s strani komunistov, kakor tudi pojačati in pomnožiti slovensko vojsko) skozi vse leto 1944.

d) Operacije in bitka za razpršitev IX. korpusa (XXX. in XXXI. divizija) komunističnih sil v Trnovskem gozdu med 13. 3. in 3. 4. 1945.

e) Prekinjena bitka, ki je bila pripravljena, da bi tepla VII. korpus (XV. in XIII. divizija) komunistične vojske v Beli krajini in obranila domačo grudo pred vdorom IV. Titove komunistične armije (4. 4., 3. in 4. 5. 1945).

Potrebno je poudariti, da je bila slovenska vojska poglavitni činilec,

ki je zaradi posrednega vpliva in posredovanja generala Rupnika dosegel popolno priznanje s strani nemških oblasti, ohranil slovensko avtonomijo na Dolenjskem in Notranjskem, razširil svoj vpliv na druge pokrajine, podžgal v njih navdušen odpor proti komunizmu ter bdel nad politično-vojaško organizacijo. Tako je bil formiran SNVZ (Slovenski narodni varnostni zbor) na Primorskem (Trst-Gorica-Postojna) in ustanovljeno domobranstvo na Gorenjskem. Štajerski brambovci so skoraj docela uničili XIV. komunistično divizijo v IV. operacijski coni.

Slovenska zastava, slovenska civilna uprava, slovensko vojaško poveljstvo, lastne poštne znamke, lastni bankovci (denar), izginotje tujih napisov 2), na novo odprte slovenske šole na ozemlju, ki je po prvi vojni pripadlo Italiji, in premnoga druga dejstva dokazujejo, da je slovenska vojska na časten in skromen način, pa odločno uspela dati prebivalstvu atribute podjetnega in odpornega naroda, odločno nasprotnega verigam večne sužnosti, ki so mu jih kovali najrazličnejši „prijatelji“ in sovražniki, med katerimi so se posebno izkazali komunisti.

NA PREDVEČER ZATONA

Ohranjena dejstva in prevladujoče okoliščine na vojnem poprišču in političnem polju, ki so bile posebej povezane z usodo slovenskega naroda, so bile sledeče:

Titoistični oddelki, ki so se sami nazivali „Jugoslovanska osvobodilna armija“, so operirali na ozemlju hrvaške države in skušali premagati hrvaško vojsko ter nemške enote pod poveljstvom generalnega polkovnika Löhra, pa razširiti globoko krilo ruskih in bolgarskih vojska na Madžarskem in v Jugoslaviji severno od Donave in Drave.

V drugi polovici aprila 1945 so komunistične sile številčno prekašale nemške in hrvaške. Njih orožje, strelivo in oprema, kakor tudi oklopniške in motorizirane enote, njih zračna sila in topništvo je bilo zaradi ruske in anglo-ameriške oskrbe in pomoči mnogo boljše.

Komunistična nadmoč je bila tako v zraku, kakor na Jadranu popolna. Operacije so se odvijale v treh glavnih smereh:

1. Vzdolž jadranske obale s podaljškom po dolini reke Soče proti Koroški, ki je bila za Slovence poglavitne važnosti. V tej smeri je operirala IV. komunistična armija pod poveljstvom polkovnika Petra Drapšina in je bila sestavljena iz treh, pozneje petih korpusov (IV., VII., VIII., IX. in XI.) s skupno devetimi, pozneje štirinajstimi divizijami z odgovarjajočimi motoriziranim topništvom in oklopniškimi enotami.

2. Navzgor po dolini reke Save s poglavitnim ciljem: Zagreb in Ljubljana. V tej smeri sta operirali I. in II. armija, ena ob levem, druga ob desnem bregu reke, pod poveljstvom generala Peka Dapčevića.

2) Samo predeli, ki so bili v rokah komunističnih gverilcev, so bili označeni z opozorilom „Achtung — Bandengebiet“ (Pozor — tolovajsko ozemlje) v svarilo konvojem motoriziranih vozil.

3. Po dolini reke Drave, kjer je operirala III. armija pod poveljstvom generalnega polkovnika Kosta Nadja.

Ta mogočna sila se je počasi valila proti mejam Slovenije, držeč se vedno ruskega napredovanja na Madžarskem in angleških prodorov v Italiji, kar je posredno prisililo nemške vojake na Balkanu k umiku in tako omogočilo „slavno“ napredovanje Titoističnih tolp.

Če govorimo v prispodobii, sta se nemška in hrvaška vojska praktično znašli v strateški vreči, katere odprtino so na eni strani držali Rusi, na drugi pa Anglo-Amerikanci. Titova vojska naj bi odigrala vlogo odločilnega sunka v dno in vsebino te vreče, kar pa ji ni uspelo vse do trenutka brezpogojne kapitulacije Nemčije ob enih zjutraj dne 9. 5. 1945. To predajo so narekovale velike sile in so jo odločile vojaške operacije na glavnih bojiščih, predvsem znotraj same Nemčije.

V tem položaju je bila Slovenija dejansko zaščitena po hrvaški in nemški vojski pred tujo, napadalno in nasilniško Titovo vojsko. Na ta način je slovenski vojski preostajalo izpolniti predvsem sledeče glavne naloge:

1. Tepsti, uničiti in izgnati VII. korpus komunistične vojske, ki je prodiral v Belo krajino.

2. Pripraviti obrambo slovenskega ozemlja na obrežju reke Kolpe ali na drugih položajih skupaj z ostalimi silami (hrvaško, nemško, srbsko vojsko, z nekaterimi grškimi enotami in četami ruskega generala Vlasova) na drugih področjih.

Slovenska vojska je že bila zapletena v borbo s VII. korpusom komunističnih sil, ko je prišlo do sledečih presenečenj:

a) Srbska vojska (četniki) 15.000 mož pod poveljstvom generala Damjanovića je brez predhodnega opozorila zapustila bojišče na odseku gore Škurina (viš. 1470 m) — gore Snežnika (viš. 1796 m) — izključivši desno in levo pobočje — ter dolino reke Čabranke, kakor tudi zapadni predel slovenskega vojnega področja (kar jim je bilo zaupano v čuvanje in obrambo ob sodelovanju Slovenskega narodnega varnostnega zbora — SNVZ — na Primorskem). General Damjanović se je s svojimi četami na vrat na nos umaknil med 29. 4. in 1. 5. 1945 na desno obrežje reke Soče, računajoč na veselo snidenje z Angleži, od katerih je pričakoval pomoči za vzpostavitev srbske monarhistične vladavine nad Slovenijo.

b) IV. komunistična armija, ki je izkoristila odskok Srbov, je v svojih operacijah napredovala z nekaterimi divizijami, ki so bile prepeljane po cesti Čabar—Prezid—Mašun—Knežak—št. Peter proti Trstu in Gorici in tekmovala s četniki na pohodu, kdo bo prvi prišel do Soče. Četniki so stremeli za bratenje z Angleži v Italiji, komunisti pa za tem, da bi zasedli oni in ne Angleži odprtino omenjene strateške vreče.

c) Desno krilo fronte, formirano na hrvaški obrambni črti Zvonimir (Reka-Ogulin-Generalski Stol-Tosilović-Kamenica-Lomnica-Dugo Selo-Vrbovac-Križevci-Koprivnica-Žakanj) je bilo odrezano od svoje glavnine v Gorškem Kotaru, tako da je izločen in obkrožen LXXXXVII. korpus nemške vojske med Reko in Ilirsko Bistrico bil ogorčeno in obupno bitko s IV.

komunistično armijo vse do krajevnega premirja, ki je bilo sklenjeno po vzajemnem sporazumu dne 7. 5. 1945.

d) Ob 16. uri dne 28. 4. 1945 se je v Ljubljani sestal Slovenski Narodni Odbor. General Rupnik je po težkih naporih uspel prepričati nemškega generala Rösenerja, da je napočil trenutek, ko je treba prenesti oblast na Narodni Odbor, to je vlado slovenske države. Dne 5. 5. 1945 je Rupnik bil odstavljen in so mu bile odvzete vse dolžnosti skupaj z vojaškim poveljstvom. S tem so bili uničeni vsi načrti za zadnji odpor, ki so šli za tem, da bi dosegli intervencijo zapadnih zaveznikov.

e) Slovenski Narodni Odbor je odredil evakuacijo in zapustitev še svobodnega ozemlja ne da bi imel kakršnokoli jamstvo za bodočnost slovenskega naroda in celovitost narodne države, ki jo je isti Narodni Odbor proglasil dne 3. 5. 1945 za vse ozemlje, kjer prebivajo Slovenci. Novi šef slovenske narodne vojske, general Franc Krener, je dne 4. 5. 1945 pričel z umikom čet iz slovenske prestolice Ljubljane.

(Sledi)

France Grum-Ivan Korošec:

GRMADE V GORJANCIH

Pričetek narodove borbe za samoohranitev

(Nadaljevanje)

Za naš odred torej je bila najvažnejša tretja partizanska grupa odredov, ki je delovala na istem ozemlju. Med tem, ko je Notranjski odred v prvi vrsti služil kot opora partizanskim enotam na Gorenjskem in omejeval svoje delo več ali manj le na vzhod in sever iz svojega teritorialnega območja, je Dolenjski odred bil veliko bolj pokretnega značaja. Deloval je od Kočevja—Gorjancev—Bele krajine pa do hrvaške meje. Dolenjski partizanski odred sta v glavnem sestavljala Gorjanski bataljon in Dolenjski bataljon. Tretji bataljon v prvi polovici leta 1942 ni bil formiran. Notranjski odred pa je dolgo imel samo en bataljon, bivši Šercerjev bataljon. Dolenjski odred in Belokranjski odred sta po veliki večini operirala skupaj. Za zvezo s Kočevjem in glavnim poveljstvom pa je služila partizanska proletarska patrola pod poveljstvom ubijalca Dakija. Po nalogu Aleša Beblerja, komisarja 3. grupe odredov, sta Dolenjski in Belokranjski odred postavila tesne zveze tudi s hrvaškimi partizani, katere bomo odslej večkrat srečali na področju Gorjancev.

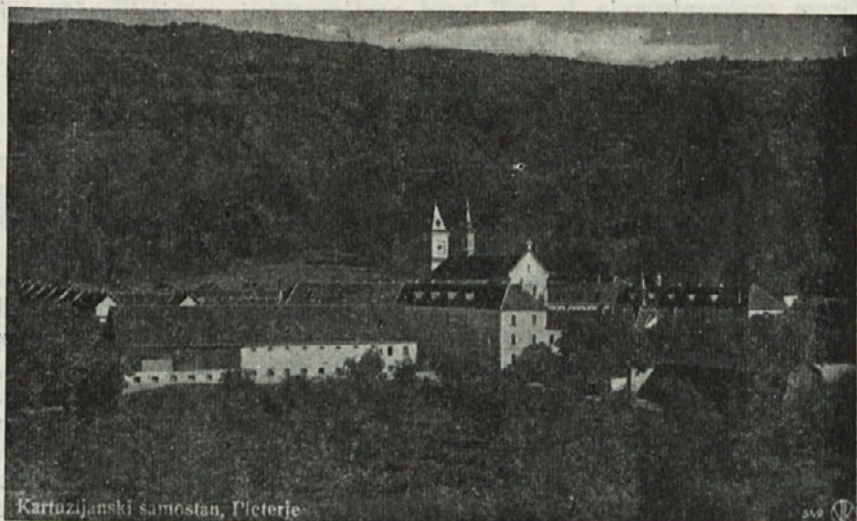
V maju in juniju 1942 so na Dolenjskem operirale enote Dolenjskega odreda s ca. 200 možmi, katerim je poveljeval Urban Velikonja, komisar pa je bil Tone Špan. Belokranjski odred s ca. 160 možmi in od

časa do časa oddelki hrvaškega Žumberaškega odreda. Na področju Dolenjske so velikokrat pred Nemci pribežali tudi razbiti oddelki Štajerskega odreda, ki so navadno prečkali demarkacijsko linijo na predelu Mokronog-Litija. Zadnji niso bili sposobni za borbene akcije in so prišli več ali manj na oddih ali pregrupacijo.

Štajerski bataljon

Lahko si je predstavljati v kakem položaju je bil tedaj naš odred, ki je pod poveljstvom Milana Kranjca prišel v območje Gorjancev. Druga junija je v odred prišlo 5 prostovoljcev iz St. Jošta in Stopič, tako, da je tedaj odred štel 24 mož. Začel je s sedemnajstimi. V Suhi krajini so se pridružili štirje, dva prvotna borce (Lavrčič in Capuder) pa sta odred svojevoljno zapustila. Oborožitev je bila tedaj vsaj toliko špopolnjena, da je vsak borec bil oborožen. Avtomatskega orožja pa odred ni imel. Takoj po prihodu je poveljnik Kranjc vzpostavil kurirsko zvezo z Novim mestom, preko zastopnikov v Stopičah. Ta zveza je potem dobro delovala. Od prvega dne dalje se je tudi začela intenzivna patrolna aktivnost. V prvi vrsti se je patroljiralo v Gorjance in v drugi po levem bregu Krke, proti Trški Gori. Že prve patrolje so prinesle porazna poročila o razvijajočem se partizanskem delovanju na predelu Gorjancev. Popolnoma jasno je bilo, da partizani vsaj slutijo, da se na terenu nahaja odred četnikov, čeprav niso točno vedeli kje. Ni čuda, da so prav zaradi tega s pospešenim zagonom hiteli z organizacijo svojih sil, ki naj bi že v kali zatrle vsako četniško delovanje. O tem jasno priča naredba poveljnika Dolenjskega odreda z dne 28. maja, ki ukazuje partizanom, da odkrijejo in uničijo četniško grupo ter pobijejo vse simpatizerje in sodelavce.

Kranjc se je nevarnosti dobro zavedal, na drugi strani pa se je tudi zavedal, da ima sicer malo skupino, toda kleno in odločno. Zanesel se je na svoje borce in njegovi borci so mu popolnoma zaupali. Kaj je napravil? Odredil je posebne izvidniške patroljne trojke, ki so imele nalog, da točno poizvedo, katerim partizanskim enotam pripadajo partizanske patrolje, ki so se premikale na področju Gorjancev, in da točno ugotovijo njihove označke in njihovo ponašanje, pozdravljanje itd. Čim so bile te informacije na razpolago je svojim borbenim trojkam dal nalog, da se kretajo pod firmo partizanov, to je, da nosijo njihove oznake in se izdajajo, da pripadajo kombinirani četni Štajerskega bataljona. Tako je torej prišlo do naslova Štajerski bataljon. Štajerski bataljon je največkrat napačno tolmačen: Mnogi istovetijo vse kasnejše delovanje četniškega odreda pod firmo Štajerski bataljon. *To pa ni točno.* V pojasnilo naj služi tole: *Štajerski bataljon je bila krinka, zvijača, katero si je izmislil Milan Kranjc in pod katero je uspel prevariti partizane, da ga v tistih dneh, ko je čakal na ojačanje svoje skupine, partizani niso razbili.* Ta krinka „Štajerski bataljon“ pa je bila le kratkotrajna; le šest tednov. *Z borbo pri Zajčjem vrhu in na*

Kartuzijski samostan, Pteterje

Samostan Pleterje, eden izmed mejnikov naše borbe

Dolžu je bilo tudi Štajerskega bataljona konec. Od tedaj dalje je odred vedno nastopal pod pravim imenom, odred JVvD. Zato je pravi nesmišelj govoriti o Štajerskem bataljonu po 11. juliju 1942. To je bila pač trenutna zvijača, ki je bila tudi uspešna, čeprav samo za zelo kratko dobo.

Pod krinko Štajerskega bataljona so naše patrolne trojke prepatruljirale vse Gorjance, ne samo do Sv. Miklavža in Gospodične, pač pa celo preko do Stojdrage in celo do območja Tupčin. Na drugo stran pa do Suhorja. Vse te patrolje so poročale eno in isto, namreč, da se partizani razvijajo precej naglo, da so precej bolje oboroženi kot smo mi, da vršijo nasilno mobilizacijo med prebivalstvom in likvidacije zavednih mož in fantov. Žalostne so bile te ugotovitve za naše borce. Poveljnik Kranjc pa je neprestano preko zvez v Novo mesto prosil: „*Dajte borcem in orožja in očistili bomo Gorjance rdečih band.*“ Tako borci kot orožje pa je prihajalo silno počasi in Kranjc se je komaj zdrževal, da ni odkril pravo lice „Štajerskega bataljona“. Na komunistične tolpe je bil tako srdit, da je odredil poročnika Tomažiča, da ga zastopa, če bi prišlo do kakih uradnih stikov s kako komunistično enoto, ker on bi se ne zdržal, da bi jim ne povedal v obraz kar je mislil in udaril po njih.

Naši zaupniki v Hrušici in Stopičah se niso upali dati kupljene hrane za odred, ker so se bali partizanov. Partizani so namreč po hrano sami prišli, so kradli, ali bolje rekvirirali so, kot se je ta kraja nazivala v partizanskem besednjaku. Zato je tudi Štajerski bataljon, v soglasju z našimi zaupniki, vršil podobne „rekvizicije“ hrane. S tem na-

činom prehranjevanja je tudi pred partizanskimi vaškimi zaščitniki zakril vsako sled, da bi to mogel biti odred četnikov.

Akcija proti Italijanom

V dobi od 1. junija do 15. junija je četniški odred izvršil dve akciji proti Italijanom. Prva je bila 5. junija v Šmihelu pri Novem mestu, druga pa 14. junija. Akcija proti šmihelski italijanski posadki je imela cilj priti do avtomatskega orožja. Ozadje je bilo tole:

Po poročilih zaupnika iz Novega mesta (Babnika Nandeta), so imeli Italijani na periferiji Šmihela dva bunkerja. Eden od teh je bil postavljen tako, da je na eni strani imel mrtvi kot, ki ni bil krit iz drugih bunkerjev. Po poročilih, ki smo jih prejeli iz Novega mesta, so ti bunkerji bili sicer iz betona, toda pokriti so bili le s šotorskimi krili. Načrt je bil pripravljen, da se izvrši iznenaden napad na oba bunkerja s tem, da se vsakemu bunkerju približa ena patrolna trojka in z ročnimi bombami uniči 4 člansko posadko vsakega bunkerja, nato pa odnese strojnice, ki so bile v bunkerjih. Za akcijo so bile odrejene tri trojke, vodstvo akcije pa je bilo poverjeno poročniku Dragotu Tomažiču (Cigotu). Patrolja je mimo Št. Jošta krenila proti Škrjančem na koto 165. Od tu je Cigo poslal trojko Franceta Murna iz Št. Jošta na ogled bunkerjev z nalogo, da točno ugotovi, če je prihod po načrtu, ki je bil dostavljen, mogoč in če so bunkerji res nepokriti. Murn se je brez šuma približal prvemu bunkerju in na žalost ugotovil, da so bunkerji bili pokriti z betonsko ploščo. Načrt je s tem postal neizvedljiv. Cigota je to tako ujezilo, da je odredil trojki, da se vrne in vsaj nekaj stori, da se bo videlo, da je patrolja prišla do samega cilja. Na dno lesenega vrča so fantje napisali „Eviva Duce, vinceremo, j... Duce videt čemo, podpis: četniki“. Ta napis so fantje zanesli pred sam bunker in ga tam pustili. Fantje so bili silno nevoljni, da niso mogli izvršiti dane naloge, zlasti še, ker je potreba po avtomatskem orožju bila zelo velika. Patrolja se je preko Škrjanč, Težke vode in Stopič vračala v taborišče. V svoji nejevolji so se pomikali v območju samih Stopič, kjer je bila italijanska posadka, katera je patroljo zapazila in užgala nanjo z vsem orožjem, ki so ga imeli razpostavljenega po bunkerjih in v cerkvenem zvoniku.

Predrznost fantov se je že drugi dan razvedela v Novem mestu. Partizanski zaupniki in somišljeniki so bili prepričani, da je ta akcija bila akcija partizanov, za detajle pa nihče ni vedel. Za Stopiče pa se je po Novem mestu govorilo, da so močne neznane enote vdrle v same Stopiče, kjer so bili Italijani tako preplašeni, da se niso upali ganiti iz svojih bunkerjev. Partizanske enote takrat niso napravile prav nobene akcije na tem področju in zato je partizanskim kolovodjem bilo takoj jasno, da je akcija proti Italijanom morala biti akcija Štajerskega bataljona.

(Sledi)

V PREMISLEK

Kdor je imel priložnost prelistavati komunistično časopisje v septembru in oktobru, je lahko v njih opazil mogočno propagandno aktivnost v zvezi s pripravami za proslavo 20. obletnice Kočevskega zboru. Kočevske „Novice“ so menda prednjačile v tej aktivnosti. Že mesece pred proslavo so pozivali ljudi na „prostovoljno“ delo za ureditev mesta Kočevja. Na stotine ljudi so ob nedeljah nagnali skupaj, da bi okinčali Kočevje, kjer so komunisti izvršili največje zločine nad slovenskim narodom.

Štiri dni so komunisti slavili 20. obletnico zasužnjenja in 20 obletnico pokolja slovenskih mož in fantov. V časopisju so na dolgo in široko opisovali borbe za Grčarice in Turjak. Ti njihovi opisi so tako pompozni, da mora trezen bralec koj zaslutiti, da je v teh opisih več propagandne primesi, kot pa resnice. Toda nevedni bralec dobi vtis, da so komunistične tolpe bila prava pravcata in vedno zmagovita vojska. Poraz Grčaric in Turjaka očitno prištevajo med svoje največje podvige. Pri tem pa seveda ne povedo, da so se kljub vsem njihovim „elitnim brigadam“ morali zagnati v Turjak ves teden in nad Grčarice, kjer je bilo komaj 200 naših borcev, nad dva dni. Komunističnim veljakom še danes ne gre v glavo, da so tedaj res uspeli. Le tako je mogoče razumeti, zakaj so dne 22. septembra 1963 edinice JLA simulirale ponoven napad na Grčarice. Že tedne pred omenjenim datumom je njihovo časopisje napovedovalo ta simuliran napad, katerega bi se moral udeležiti tudi bivši poveljnik Prešernove brigade sedanji general-major Dušan Švara-Dule. Toda Duleta ni bilo na spregled... Morda se je v njegovi kosmati duši le oglasila vest in ga opomnila, kaj je počenjal z ujetimi turjaškimi borci. Ni mu šlo morda v račun, da bi hodil okoli Turjaka, katerega je toliko časa neusmiljeno napadal brez uspeha in se ga polastil le s pomočjo laških havbic in izdajstva. Partizanska vojska je jurišala na prazne Grčarice in jih junaško zavzela...

Ni moj namen opisovati tega, kaj so komunisti pripravili in kako so praznovali 20. obletnico svojega zboru v Kočevju. Rad bi pa poudaril nekaj značilnosti, ki se nam jasno odkrivajo ob tej priložnosti. Res je poteklo že 20 let od tistih nesrečnih septemberskih in oktoberskih dogodkov, toda komunisti se niso spremenili niti za las. Kako tudi, saj tega trezen človek ne more pričakovati. Z istim sovraštvom že 20 let napadajo in blatijo naše mrtve, kot da so jim še danes nevarni. S tem pa nehotе javno priznavajo, da so ti pomorjeni bili resnični junaki in zavedni Slovenci. Zato in samo zato so jim še danes v napotje, čeprav so njihovi zemeljski ostanki že davno strohnili. V teh napadih jasno povedo, da smo jim v napotje tudi vsi tisti, ki smo grozote preživeli in danes živimo v svobodnem svetu. Klevete in blato, ki ga komunisti še danes mečejo na naše mrtve, nima nobene meje. V „Novicah“ od 3. oktobra 1963, v članku „Grad gori“ s podnaslovom

„Pred 20 leti je padla belogardistična postojanka Turjak“, je med drugim zapisano:

„Kočevje... Pred slovenskim narodnim sodiščem že drugi dan traja proces, ki mu ni para v vsej zaslužjeni Evropi, na vsem s krvjo oblitem svetu. Ne sodniki, slovensko ljudstvo obtožuje in toži 22 izdajalcev rodne zemlje, rodni bratov, morilcev in sovražnikovih pomagačev. Stotine ljudi v dvorani napeto sledi procesu, tisoče poštenih slovenskih ljudi po vsej domovini ima uprte oči v to dvorano, milijoni tlačenih in svobodnih po vsem svetu prisluškuje odmevom iz majhnega svobodnega mesta sredi mogočnih gozdov.

Kdo so obsojenci? Poznamo jih kot najhujše, najbolj zagrizene izdajalce slovenskega naroda in najbolj vnete pomagače okupatorja. Poltretje leto so do kolen brodili v bratski krvi v slepem prepričanju, da lahko še obrnejo kolo zgodovine nazaj, da lahko spravijo svoj narod v jarem mogočnikov. Ni jim uspelo: ta narod se je dokončno otrese spon zaostalosti in čilo stopil na pot napredka. In prišel je tudi čas, ko je lahko obračunal z najhujšimi narodnimi izdajalci!...”

V istem članku so nato naštet imena nekaterih teh „izdajalcev“; med drugimi:

„Pavle Vošnjak-Vidmar, aktivni kapetan I. klase. Veliko naših ljudi je lastnoročno ubil. Kot pomočnik poveljnika protikomunistične milice je pošiljal k beli in kasneje k plavi gardi oficirje s pozivnicami, češ, da jih kliče kralj Peter in general Mihajlovič. Ujet je bil v Grčaricah 10. septembra.

Znani zlikovec in morilec kaplan Anton Šinkar-Tonček, je bil zajet v Grčaricah. (‘N nič nisem kriv, duhovnik sem. Boril sem se za vero, človeka... Opravljal sem svoje svete dolžnosti...’ je dejal, ko so ga prijeli.) Lastnoročno je pobil veliko naših ljudi, navadno z besedami: V imenu Kristusa, zakoljimo ga!...

Od obsojencev naj omenimo samo še zloglasnega kaplana Franca Malovrha-Breznika iz Ljubljane. Bil je organizator Slovenske legije, član MVAC, svoj stan je izkoriščal za agitacijo proti OF...”

Tako piše Grivec, pisec omenjenega članka. Enako je metal blato in neresnico na naše borce slavnostni govornik na proslavi v Kočevju, sam sekretar CK ZKS Miha Marinko. Ta je v navzočnosti Kardelja in Rankovića gorostasno napadel „bele in plave izdajalce“, poveljeval pa resnične morilce, med katere spada brez dvoma v prvi vrsti on sam s Kardeljem na čelu.

Tako so torej komunisti proslavili 20-letnico tistih dni, ko so v stotinah pobijali cvet slovenstva. Iste besede in napade, ki so se jih posluževali tedaj, uporabljajo tudi danes po 20 letih. Še danes pa molče o svojih zločinih. Še danes priznavajo, da so obsodili le 16 borcev; vsi pa vemo, da so jih pobili na stotine.

Prijatelj, ali se ti ne zdi, da so prav ti komunistični izlivi, ta nenehna komunistična propaganda in napadi na protikomunistične borce nam v po-

živ, da se streznemo in zavemo naše dolžnosti v svobodnem svetu. Mi, samo mi, lahko vsaj za silo zaustavimo hudournik komunističnih laži. Mi imamo priložnost, da povemo svetu, da naši borci, naši kurati in javni delavci niso bili nikaki zločinci in morilci, temveč zavedni in verni Slovenci. To in samo to je bil razlog, da so morali pasti.

Prijatelj soborec, prišel je čas, da odgovarjamo komunističnim lažem. Vprašajmo se vendar, ali je po tolikih letih naša odločitev ta, da pozabimo na vse in prezremo vse ter gremo vsak sebi? Ne, ne, stokrat ne! Naše mesto je na fronti, na fronti resnice in pravice, v brezkompromisni borbi proti komunističnim lažem in propagandi.

Prijatelji, združimo se! Povežimo se tesno, pustimo osebne stvari v ozadju in stopimo na plan!

Mi ne moremo biti sentimentalni, ne moremo mirno stati ob strani, ko sovražnik-komunist zatira naš narod in blati naše mrtve junake in preko njih vse, ki nismo hoteli sprejeti komunističnega suženjstva. Le naj komunisti ponujajo amnestije, le naj nas vabijo domov na obisk. To je njihova propaganda in njihov način, dokazati tudi med nami, da so zmagali tudi ideološko. Mi amnestijo morilcev odklanjamo, kakor tudi odklanjamo njih vabila, da se vrnemo na obisk, ker smo in bomo ostali brezkompromisni borci proti komunizmu in ker bi v slučaju, da bi postopali drugače in naselili njih propagandi, prav tako teptali po naših mrtvih kakor jih teptajo komunisti že 20 let. Mi odklanjamo njihovo pot napredka, kot jo opisuje Grivec v „Novicah“.

Da, tudi mi ljubimo svoj narod in našo rodno grudo in ljubimo tako, da jo raje gledamo iz svobodnega sveta, kakor pa da bi se vrnili in s tem priznali komunistično tiranijo. Kdor misli, da je danes komunizem drugačen, kot je bil pred 20 leti, je nasedel spretni komunistični propagandi in je zavrgel ideje naših mrtvih junakov. Zato, bratje, združimo se! Le združeni in enotni bomo v stanju premagati vse preiskušnje in v stanju nadaljevati boj proti komunizmu do zmage. Prijatelj nisi sam! S Teboj so Tvoji soborci v svobodi! Za nami pa so naši mrtvi in zaslužnjena domovina!

ŽELJE NEZNANEGA VOJAKA

V objemu zemlje rodne naj počivam,
v naročju njenem sanjam večni mir,
v tišini groba naj uživam
lepote in Resnice neminljivi vir.

Izpil sem kelih Golgote Turjaka,
junaških Grčaric in kraških jam,
usoda moja je neznanega vojaka,
zato naj v grobu sanjam sam.

Jože Lovrenčič

NAŠA BORBA PROTI KOMUNIZMU — DANES

(Zaključek predavanja g. Radivoja Riglerja na članskih sestankih
DSPB v preteklem letu)

Komunizem z lahkoto napreduje po svetu, ker njegovi pristaši izpovedujejo svoje prepričanje, kjerkoli in kadarkoli morejo, medtem ko so nekommunisti nekam vase zaprti in boječi. Razumljivo je, da se v takih razmerah tiste brezbarvne ljudske množice nagibajo na rdečo stran.

„Demokracija bo premagala komunizem, kadar postane bolj bojovita od njega“ je poudaril v eni svojih poslanic dr. Miha Krek.

To je resnica, temeljna resnica, katero bi morali vpoštevati vsi tisti, ki ne želijo, da bi komunizem zmagal.

Kdor je protikomunist, naj torej ne čaka borbenega povelja ne vem od koga ali od kod, marveč naj brez oklevanja stopi v službo tej resnici.

Eden je za neko stvar bolj spreten kot drugi. Toda večja spretnost ni nekaj, česar se ne bi moglo doseči. Potrebno je vedeti, v čem je bistvo kake spretnosti in to uriti. To velja tudi pri borbi vseh vrst. Zato naj tisti, ki je v duhovni protikomunistični borbi zaznamoval kakšen viden uspeh, tega ne drži zase, marveč pove soborcem, kako je uspeh dosegel. Pomenki med znanci protikomunisti naj bi se čim več usmerjali v pripovedovanje doživljavaev iz njihove sedanje protikomunistične borbe, da bi se s skušnjami enega okoristili tudi drugi. Ker pa je krog naših znancev protikomunistov, s katerimi se shajamo od časa do časa, v večini primerov majhen, bi bilo potrebno te doživljaje in skušnje objavljati v našem glasilu, ki ima veliko območje, saj doseže naše soborce povsod po svetu. Sploh naj bi se Vestnik v prihodnje bolj posvečal nalogam sedanjosti in bodočnosti, kot pa težavam preteklosti.

Komunisti imajo trike, s katerimi lovijo ljudi v svoje mreže. Protikomunisti bi morali poznati komunistične trike in jih znati neutralizirati. Zato bi svobodni svet moral imeti znanstveni protikomunistični inštitut, kot imajo komunisti Marx-Engelsov inštitut v Moskvi, iz katerega komunisti vsega sveta dobivajo navodila, kako postopati v raznih primerih svojega delovanja, kjer naletijo na težave. Dokler takega zavoda ni, naj bi Vestnik skušal opravljati njegove funkcije v miniaturi za slovensko protikomunistično skupnost. Ko bi pa tak zavod bil ustanovljen — nekaj se sliši, da ga v Franciji pripravljajo in da je začel delovati, bi Vestnik stopil z njim v stik ter objavljajl njegova poučna dognanja in mu pošiljal naša odkritja in izkušnje.

Kdor od soborcev ima družino, mladoletne sinove in hčere, naj skrbno pazi, da se mu ne zgodi, kar se je pripetilo nekaterim ruskim protikomuni-

stičnim emigrantom in jih pognalo v obup: da so jim otroci postali komunisti. Zato mora vsak soborec, ki je oče, misliti tudi na protikomunistično vzgojo svojih otrok in jo pravočasno začeti. Najmanj, kar je kot protikomunist dolžan storiti, je imunizirati svoje otroke proti rdeči bolezni duha. Pričakovati pa je, da nam bo družinska protikomunistična vzgoja tudi dala naraščaj, našo **mlado gardo**, po kateri se iz dneva v dan bolj čuti potreba, saj se stara garda krči. Mnogo starih borcev je že zasula lopata v tujini.

Naj naše borčevske organizacije po svetu mislijo na svojo mlado gardo! Naj stopijo v stik z našimi mladinskimi organizacijami in vplivajo, da bo v njih vel pristni protikomunistični duh in si prizadevajo iz njih dobiti naraščaj, ki ga potrebujejo. Mislim, da še nobena borčevska organizacija nima mladinskega referenta. Skrajni čas je, da se ustanovi tudi ta funkcija pri odborih borčevskih društev.

Težko si je zamisliti uspeh mladinske protikomunistične knjižnice, če pri tem delu ne bo sodelovala naša mladina. Naša mladina pozna tuji svet, v katerem živimo, bolje kot ga poznamo mi stari. Da bi naša tiskovna protikomunistična akcija naletela v tem svetu zaželeni sprejem in odjek, bomo morali preizkušati učinkovitost naših spisov na svojih mladih in vpoštevati njihova mnenja. Med našo mladino, ki obiskuje tuje srednje in visoke šole, bomo tudi našli potrebne prevajalce na tuje jezike. Zlasti pa je računati na njihovo vodilno vlogo v razdelitveni mreži.

Moram se dotakniti še enega vprašanja, ki prav gotovo zasluži našo pozornost: To je naša **varnost**.

Če so nas komunisti v deželah, kjer živimo, do sedaj pustili pri miru, je pač zato, ker jim nismo bili na poti. Vse naše delovanje v protikomunističnem smislu je take narave, da se niso čutili prizadeti ali ogroženi. Kakor hitro pa bi mi sprožili duhovno ofenzivo proti njim, bi nas začeli iskati in si prizadevati, da nas uničijo. Tega se moramo zavedati in na to biti pripravljeni. Naše prve protikomunistične žrtve, katerih dvajsetletnico smo obhajali letos, naj nam bodo v memento.

Ni borec, kdor se zбоji nevarnosti in od nje beži. Borec se zaveda, da ga nevarnost na njegovi poti zasleduje in nanj preži. Toda ta zavest ga ne more odvrniti od cilja, h kateremu se je usmeril, le opominja ga, naj bo vedno čuječ in pripravljen, da vsak napad nevarnosti zavrne.

Če se odločimo, da aktivno posežemo v duhovno borbo proti komunizmu, bomo morali vzporedno misliti tudi na svojo varnost — zavoljo sebe in svojcev in zaradi izpolnitve zastavljene naloge.

— — —

Vodilna misel te razprave je bila spočeta v času, ki ga bo zgodovina morda označila kot najhujše dni za svobodo. To je bilo takrat, ko so se sovjetski uspehi v vesoljstvu vrstili drug za drugim, ko se je ljudsko mnenje v svobodnem svetu, zaslepljeno od teh demonstracij moči komunistične matice, začelo močno nagibati na rdečo stran, takrat ko je znani

angleški filozof Russel vrgel v svet krilatico: „Better red than dead“ — bolje rdeč kot mrtev —, takrat ko se je svobodnega sveta jel polaščati defetizem — misel o neizogibnosti poraza.

Čeprav od tedaj ni poteklo veliko časa, je danes položaj v stoletni vojni bistveno drugačen. Od meseca novembra 1962. leta je čutiti spremembo, ki je iz dneva v dan bolj očitna: **Svobodni svet prevzema iniciativo.**

Zdi se, da so se dogajanja v svetu preusmerila, odkar je bil pri krmilu Zedinjenih držav John Kennedy, človek izrednih sposobnosti, širokih vidikov in klenega značaja. Bil je pravi človek na pravem mestu. Zboljšanje položaja svobodnega sveta v borbi proti komunizmu je predvsem njegova zasluga.

Dejansko so pogoji za to spremembo nastopili že prej: takrat, ko so Sovjeti pognali na pot okoli zemlje svojega prega „Sopotnika“. Vse do takrat ameriški merodajni krogi niso mogli verjeti in si misliti, da bi jih kdo mogel prehiteti v raketni tehniki. Znani strokovnjak Werner von Braun pravi v interviewu, ki sem ga bral v neki nemški reviji, da je bil to vzrok, da niso Amerikanci hoteli prav nič pohiteti s svojimi poskusi. Ko bi hoteli, bi lahko imeli svojega prvega zemeljskega satelita že dve leti pred Sovjeti. In do zadnjega niso verjeli poročilom svoje obveščevalne službe, kaj Sovjeti pripravljajo. Ko pa je začel sovjetski sputnik čivkati okoli Zemlje je bilo presenečenje in poparjenje v Ameriki tako, kot v dnevih Pearl Harbor-ja. In kakor zaznamuje ta dogodek preokretnico Zedinjenih ameriških držav za časa druge svetovne vojne, tako pomeni prvi sovjetski zemeljski satelit mejnik v času, ko so se Amerikanci z vso resnostjo obrnili proti komunizmu in začeli delati s polno paro. Prve uspehe teh naporov smo že doživeli. Upajmo, da jim bodo sledili še drugi in da bo Sovjetom v bližnji bodočnosti iztrgano prvenstvo v vesoljstvu — ta moralni činitelj prve vrste v sodobnem položaju stoletne vojne.

Če držijo nedavna poročila, so Amerikanci iznašli obrambo pred sovražnikovimi raketnimi izstrelki na podlagi koncentracije svetlobnih žarkov, ki stopijo telesa v zraku, na katera zadenejo. To bi moglo biti tisto toliko preiskovano radikalno obrambno orožje kot odgovor na atomsko napadalno orožje v večni tekmi med artilerijo in fortifikacijo.

Vzporedno z močjo Zedinjenih ameriških držav pa naglo raste še druga sila v svobodnem svetu: **Zahodna Evropa**; za sedaj samo gospodarska enota, ki pa že kot taka povzroča komunistom velike skrbi, saj jim je začela majati njihovo vero v temeljih. Po učenju komunističnih ideologov se mora kapitalistični svet sam od sebe zrušiti, češ da njegov red nosi v sebi smrtno klico. Kot zadnja kapitalistična dežela je v tem nauku naznačena Severna Amerika. Toda kaj se sedaj dogaja? Ne samo da toliko pričakovani gospodarski zlom Zedinjenih držav nikakor noče priti in da ta dežela ne kaže prav nobenih znakov slabosti, Zahodna Evropa, tista stara in preživela Evropa, se kot prerojena naglo vzdiguje in vse kaže, da bo v kratkem postala tretja svetovna sila. Če je kapitalizem mogel

roditi kaj takega, potem je sklepati, da ima še veliko moči v sebi in ni pričakovati njegove skorajšnje smrti. Komunistični nauk in vera sta prišla v zagato.

Medtem ko se demokratični svet krepi, prihajajo v komunističnem bloku vedno bolj do izraza težave in se kažejo slabosti, ki jih tudi kruta rdeča diktatura ne more več prikrivati. Na toliko hvaljenem monolitnem bloku so se pojavile nevarne razpoke.

Dejansko komunizem v svoji matični državi, Sovjetski zvezi, že dolgo časa hira. Kako je že bil na šibkih nogah, so pokazali prvi meseci nemškega pohoda na Rusijo. Sovjetski vojaki so se množično vdajali, prebivalstvo zavzetega ozemlja pa je pričakovalo nemške čete, kakor so po starem ruskem običaju sprejema prijatelj: s kruhom in soljo. Samo hude nemške napake in nujna ter obilna ameriška pomoč so takrat rešile komunistično oblast v Rusiji pred popolnim polomom.

Zmaga v drugi svetovni vojni in raztegnitev oblasti na obrobne dežele, zmaga kitajskih komunistov nad nacionalisti in končno uspehi v vesoljstvu so bili dogodki, ki so komunizmu v Rusiji vlili novih moči, vendar niso zaustavili začetega razkrojevalnega procesa.

Več je dejstev, ki kažejo na gnilobo komunizma v matični državi.

V 40 letih komunisti niso uspeli urediti svojega poljedelstva. Ne zgrda ne zlepa niso mogli pripraviti kmeta k višji proizvodnji. Šele leta 1970 bo mogel sovjetski državljani použiti po eno jajce na dan — po računih in predvidevanjih, ki jih je pred kratkim odkril sam Hruščev.

Po 40 letih preganjanja se vera v Sovjetski zvezi ni samo obdržala, marveč kaže nad vse zanimive pojave svojega življenja med mladino, celo organizirano komunistično mladino in otroci visokih sovjetskih funkcionarjev. Pasternakovo delo Dr. Živago je odraz in priča tega dogajanja.

Obtoževanje mrtvega mogotca Stalina, brisanje njegovega imena in odstranitev njegovih posmrtnih ostankov iz mavzoleja pa najbolj nazorno prikazuje, kako globoko se je gniloba že zajedla v sovjetski komunistični organizem.

Tudi pri satelitih opazamo podobna znamenja. Spomnimo se samo vstaje v Vzhodni Nemčiji in Madžarski, nemirov v Poljski, lakote na Kitajskem, hrupnih demonstracij praških visokošolcev na dan prvega maja 1962 in Djilasovega primera v Jugoslaviji.

V komunističnem stroju škripa na vse strani!

Veliko poveda tudi demonstracije, ki so jih uprizorili konec julija 1962. leta Finci v svojem glavnem mestu Helsinki proti udeležencem prokomunističnega svetovnega mladinskega festivala. Večtisočglava množica je sprejela udeležence s klici „Ven s komunisti! Hruščova na vislice!“, in metala kamenje na avtomobile, ki so jih dovažali.

Finci niso nikakšni vročervneži; nasprotno: tipični hladni in preudarni nordijci. Zavedajo se svojega geopolitičnega in strateškega položaja ter majhnosti v primeri s sosednim sovjetskim orjakom. Če so si pri vsem tem upali dati duška svojemu razpoloženju proti komunizmu, so pač

morali imeti močne razloge, ki se opirajo na poznavanje položaja pri sosedu.

Demokratski svet je navzlic raznim težavam, ki ga tudi tarejo, še vedno v boljšem položaju kot komunizem.

Vendar bi bilo zelo lahkomiiselno izročiti se iluzijam, češ komunizem se je že začel valiti proti breznu, kmalu bo zgrmel vanj. Nič bolj nevarnega kot prezgodnji optimizem!

Ni prvič, da komunizmu slaba prede.

Morda nam že jutri pripravi kakšno novo in neprijetno presenečenje, ki bo zopet pretreslo ves svobodni svet, njemu samemu pa zopet povrnilo ugled, ki ga sedaj zgublja ter mu znova utrdilo oblast, ki se je že začela majati doma in pri vazalih.

Kot zlo, kot zmota ali goljufija, kot nasilje in kot bolezen, komunizem čaka svojega konca. Kdaj bo ta konec prišel pa je odvisno od zdravih sil, od njihove pripravljenosti, da se mu postavijo po robu.

— — —

Mi smo bitko z našimi komunisti izgubili. Toda to ni bila zadnja bitka. Zadnja bitka s komunizmom šele pride in od njenega izida je odvisna usoda človeštva v prihodnjih stoletjih: ali bo živelo in se razvijalo v svobodi — ali pa trpelo in krvavelo pod komunistično knuto vse dotlej, dokler se vladajoči novi razred ne izživi in degenerira ter se ga bo mogoče s silo otresti, kajti v živih srcih zasužnjenih ljudi hrepenenje po svobodi nikdar ne zamre.

Ali bomo mi, ostanki mučeniške Slovenske narodne vojske, dočakali čas tiste velike odločitve, ve le Bog. Kar mi vemo, je samo to, da nas je vedno manj. Tudi če bi že jutri prišlo do krvavega spopada s komunizmom, mi pri najboljši volji in navdušenju ne bi mogli več veliko dati od sebe kot fizični borci, saj se najmlajši med nami približujejo štiridesetim letom.

Toda tu je duhovna fronta, ki nujno potrebuje borcev. Ta ne izbira mlade, ne sprašuje za leta in ne gleda na mišice. Njej so potrebne razsodne in razborite glave, predvsem pa stanovitni značaji in srca brez strahu. V vrstah duhovne protikomunistične fronte moremo nadaljevati borbo, ki smo jo morali prenehati spomladi leta 1945. In tudi če nam ne bi bilo dano dočakati zadnje bitke, bo vse, kar kot duhovni borci storimo, v olajšanje fizični protikomunistični fronti takrat, ko bo šlo za biti ali ne biti.

Pred svojo vestjo, pred dušami padlih in pobitih sobojevnikov in pred zgodovino pa bomo mogli reči, da smo bili borci do zadnjega.

Napravite trden sklep, da boste vse storili in se hrabro borili, dokler peklenski komunizem iz našega slovenskega naroda ne bo iztrebljen; zakaj samo to je prvi pogoj naše boljše bodočnosti, za katero se moramo boriti z združenimi narodnimi silami!

(Gen. Leon Rupnik)

ORLOV VRH

Leto, posvečeno spominu žrtvam v Grčaricah in na Turjaku, je zaključeno. Polni dobre volje in hvaležnosti do padlih pred 20. leti, smo se trudili, da bi ob spominu na naše padle zajeli vsaj drobce tistega idealizma, s katerim so oni šli v boj in na morišče.

Bilo bi prav, da vsak zase napiše pravi obračun vsega našega delovanja in našega življenja. Prav, da se poglobimo vase in se vprašamo, kako izvršujemo oporoko, ki so nam jo naši borci izročali pred odhodom v smrt.

Zadnja naročila pomorjenih pred 20. leti so bili pozivi k **enotnosti in slogi**. Otresimo se mlačnosti, otrešimo se vsega, kar nas razdvaja, in sklenimo, da bomo v bodočih dneh udarjali skupno. Komunisti razdvajajo, lažejo, in razpletajo nove mreže zvijač. Mi delajmo nasprotno: **kličimo k enotnosti, povejmo resnico in odkritosrečno nadaljujmo boj proti brezbožnemu komunizmu**.

Leto 1943. je in bo ostalo važen mejnik v naši bojni zgodovini. Tedaj je bila vsa naša stvar na tehtnici. Številne VS so bile ali razbite, ali pa razkropljene. Najtežji pa so bili udarci v Grčaricah, na Turjaku in v Kočevju. Kraške jame so tedaj na široko zazijale, da sprejmejo izmaličena trupla naših pobitih borcev.

Toda ni se še ohladila kri junakov, ko je že iz nje pognala nova sila. Zrastla je mogočna in nikdar premagana **domobranska vojska**.

Vse bolj udarna je bila ta vojska, kot naše prejšnje formacije. Bila je resnično vojaška organizacija in po-

vezana. Ta naša vojska ni bila nikdar premagana. Bila je prevarena in izdana.

Kljub vsem nesrečam se je leto 1943 zaključilo z uspehi in novimi upanji. Z ustanovitvijo in pohodom domobranske vojske je bilo zaključeno prvo obdobje borbe proti komunizmu. Napočil je nov čas naše zgodovine. To je prišlo do izraza zelo zgodaj in ravno v Kočevju. Tam je bila že decembra 1943 dobojevana ena najpomembnejših borb slovenskega domobranstva. Komaj so komunisti zagrebli one, katere so pobili v Jelendolu in Mozlju, že so naši domobranci prišli do Kočevja in ga iztrgali iz rok „osvoboditeljev“.

Dva dolga meseca so se komunisti pripravljali na maščevanje. Izdelali so načrt za osredotočen napad na Kočevje. Operacijski načrt za to akcijo je bil izdelan v samem glavnem stanu POSa. Za akcijo pa so odredili svojo elito, one, ki so se izkazali v borbah v Grčaricah in na Turjaku. 14. partizanska divizija je dobila povelje, da za vsako ceno ponovno „osvobodi“ Kočevje. V noči od 9. na 10. decembra je 14. divizija v širokem obroču obkrožila Kočevje in pričela z napadom. Mirko Bračič (**Miran Bradač**), poveljnik 14. divizije je za najvažnejše naloge pri tej akciji odredil Tomšičevo in Šerčerjevo brigado. Kljub tehtno pripravljenim načrtom Kočevje ni klonilo. Komunisti so jih pošteno dobili po glavi. V neredu so se morali umikati iz svojih položajev. Njihove žrtve so bile silno velike; med njimi

sam komandant 14. divizije Mirko Bračič.

Po tri in pol dnevnem obleganju so komunisti spoznali, da nimajo več opravka z VS, pač pa z dobro organizirano, strokovno vodeno in preizkušeno domobransko vojsko. Partizanske brigade so v tistih dneh prvič izkušale, kaj jih čaka. Izkusili so udarnost in borbeno vrednost domobranskih bataljonov. V Kočevju je padlo 34 domobrancev, ranjenih pa je bilo 29. Mrtvi domobranci so bili prepeljani v Ljubljano. Po žalni svečanosti na Kongresnem trgu smo jih slovesno pokopali na našem novem vojaškem pokopališču, na Orlovem vrhu.

Danes Orlovega vrha ni več. Komunisti so izravnali zemljo in porli križe na gomilah naših borcev. Še po smrti so se jih bali. To pokopališče jih je preveč spominjalo na to, kako in kolikokrat so morali pred

domobranci bežati. Naj se le trudijo, da izbrišejo spomin na naše soborce; tem bolj bodo živeli v naših sreih. Njih delo in junaštva bodo nekoč zapisana v analih slovenske zgodovine; neglede na to, kako in koliko se komunisti trudijo, da izbrišejo vsako sled za njimi.

Prijatelj, borec, poglej na sliko! Pred teboj leži skromen spomin junaštva naših borcev. Umrli so, ker so ljubili svoj dom in svojo zemljo. Bili so enotni v borbi, enotni pred tolovajskimi sodišči in enotni v smrti. V njihovih sreih ni bilo prostora za sovraštvo in razdore; enotni in složni so nastopali v neizprosni boju proti sovražnikom svojega naroda. Pogosto se spomnimo nanje, spomnimo na vse one, ki so padli za domovino. Saj so padli zato, da bi mi živeli in nadaljevali njihovo borbo. Zato, bratje, strnimo se v grnitno edinost! V boj — do zmage!

NAŠA BORBA

Prejeli smo naslednje pismo g. inž. Milosava Vasiljevića s prošnjo, da ga objavimo kot pojasnilo k že objavljenim dopisom borcev. Uredništvo je mnenja, da je vsebina načelnega pomena za pravne osnove naše borbe in ga zato objavljamo kot samostojen članek. (Op. ured.)

K polemiki, ki se je razvila v št. 2 in 4-5 letošnjega „Vestnika“ v zaglavju „Borci pišejo“ med gg. J. Š. in dr. Stankom Kociptom zaradi nekakšne moje izjave v nekem mojem predavanju v Forliju 1945. leta, ki naj bi dajala videz, češ da smo srbski dobrovoljci pod poveljstvom generala Koste Mušickega in četniki Draže Mihajlovića pod poveljstvom vojvode Momčila Djujića in Dobrosava Jevdjevića ter vsi skupaj leta 1945 združeni v Sloveniji pod poveljstvom generala Miodraga Damjanovića, uporabljali proti našim jugoslovanskim komunističnim partizanom nekakšno „taktiko umikanja“ iz razloga, ker naj bi „obstajala prijateljska pogodba med Sovjetsko zvezo in kraljevino Jugoslavijo“, mi je čast, da za spoštovane bralce „Vestnika“ k temu vprašanju dam svoje sledeče pojasnilo:

1. Nikjer in nikoli nisem izjavil, da bi čete, h katerim sem sam pripadal, uporabljale proti jugoslovanskim komunističnim partizanom neko „taktiko umikanja“ iz enostavne razloga, ker takšne taktike na naši strani nikdar ni bilo. Najboljši dokaz za to so vse one neštevilne borbe, ki so jih te vojaške enote vodile z jugoslovanskimi komunističnimi vojaškimi formacijami tako na ozemlju okupirane Srbije, kakor pri

premiku v Sremu in potem v Sloveniji skupno s svojimi slovenskimi brati, ter končno ob samem prestopu v Italijo na Soči v začetku maja 1945. leta. Vseh teh borb ne bi bilo, če bi mi uporabljali nekakšno „taktiko umikanja“ pred jugoslovanskimi komunisti, zakaj kjer se ena stran borbi izmika, do borbe sploh ne pride. Za borbo sta potrebni dve strani, ne samo ena.

2. Čisto drugačna je seveda stvar, ko so v vprašanju sovjetske čete, ki so na Titov poziv prišle v Jugoslavijo in privedle Tita na oblast, ki je ne bi nikdar dobil, če bi bila upoštevana naša in našega naroda volja.

Vprašanje, ali mi lahko stopimo v borbo s sovjetsko vojsko ali ne, je bilo postavljeno pred nas v Srbiji takoj po 22. juniju 1941. leta, ko je Hitlerjeva Nemčija stopila v vojno s Sovjetsko zvezo, mi pa smo bili pod nemško okupacijo. Kakor srbska komisarska uprava, v kateri sem bil takrat komisar ministrstva narodnega gospodarstva, tako tudi jugoslovansko narodno gibanje „Zbor“ Dimitrija Ljotića, čigar pripadnik sem tudi bil, sta takoj zavzela v tem vprašanju popolnoma jasno stališče, ki sta ga spoštovala do konca, in ki je bilo sledeče:

a) Jugoslovanski komunisti so prijeli za orožje z odkritim ciljem, da bi zrušili obstoječi pravni in državni red ter uvedli svoj komunistični režim na ozemlju Jugoslavije bodisi deloma že za časa okupacije, bodisi popolnoma na koncu vojne. Kakor srbska komisarska uprava, tako pozneje vlada generala Milana Dj. Nedića, ki — v skladu s sporazumom z Nemci ob priložnosti sestavljanja srbske komisarske uprave koncem aprila 1941. leta — nista bila organa nemške okupacijske oblasti, ampak nosilca ostankov jugoslovanske državne uprave in njenih zakonov pod okupacijo, sta torej imeli **zakonito dolžnost** braniti obstoječi jugoslovanski pravni red proti vsakomur, ki bi se proti temu redu uprl. Naša borba proti jugoslovanskim komunistom torej nima nikakšne zveze s Sovjetsko zvezo in odnosi kraljevine Jugoslavije do Sovjetov, ker je bila povsem notranja jugoslovanska zadeva. Jugoslovanski komunisti so bili jugoslovanski državljani, ki so se sami postavili izven zakona in s tem prisilili v borbo z njimj vse one, ki so stali na stališču **spoštovanja obstoječih zakonov**. Dosledno je torej bila naša borba z jugoslovanskimi komunističnimi kršitelji obstoječih jugoslovanskih zakonov pravno tako jasno opredeljena, da bi nas kraljevska jugoslovanska vlada v slučaju, ako bi se ob koncu emigracije vrnila v državo, lahko postavila pred sodišče zaradi izdaje, če ne bi borbe s komunisti sprejeli.

b) Povsem drugačna je kajpak zadeva s sovjetsko vojsko. Sovjetski vojaki niso bili naši državljani, ki bi jih mi morali siliti k spoštovanju naših zakonov, ampak so bili držav-

ljani druge države, Sovjetske zveze, s katere vojsko bi se lahko spustili v borbo samo v slučaju, če bi naša jugoslovanska vlada napovedala tej tuji državi vojno. Ne srbska komisarska uprava, ne vlada generala Nedića, pa tudi ostale lokalne uprave pod okupacijo v Jugoslaviji niso bile vlade suverenih držav, ampak samo avtonomne lokalne uprave pod tujo okupacijo države, katere suverena vlada s kraljem na čelu je odšla v emigracijo. Z ozirom na to, dokler kraljevska jugoslovanska vlada iz emigracije ne bi napovedala vojne Sovjetski zvezi ali dokler ne bi objavila Nemčiji in Italiji odpovedi dogovora o kapitulaciji Jugoslavije in premirju iz aprila 1941. leta, mi, jugoslovanski državljani pod okupacijo, ne glede na to, kakšen položaj smo zavzemali, ne bi imeli niti pravice stopiti v borbo ne proti sovjetski vojski, pa tudi ne proti okupatorju. Pravno stanje je tu povsem jasno, ker bi nas vsaka naša poteza v nasprotnem smislu postavila izven spoštovanja jugoslovanskih zakonov ter na osnovi zakonov ali mednarodnih dogovorov sprejetih določb in sprejetih obveznosti kraljevske jugoslovanske vlade. Zakaj nespoštovanje zakonov in na zakonih temelječih odločb legalne oblasti je kaznivo, ne pa njihovo spoštovanje!

3. Jeseni 1944. leta smo se umaknili iz Srbije ne zato, ker naj bi uporabljali nekakšno „taktiko umikanja“ pred Titom in njegovimi partizani, saj smo se vendar z istimi partizani srečali v Sloveniji, ampak zato, ker smo smatrali, da se ne moremo spuščati v borbo s sovjetskimi četami brez predhodne odločbe kraljevske jugoslovanske vla-

de, ki je tedaj bila v Londonu. Ko so zadnje dobrovoljske enote zapuščale Beograd, so bile sovjetske čete že v Pančevu. Slovenijo pa smo izbrali za cilj našega umika zato, ker je bila naša najbolj zapadna pokrajina, kjer smo lahko najdalj čakali na odločitev kraljevske jugoslovanske vlade, katere oborožena sila smo se smatrali in kar v resnici smo tudi bili, najsi se je vlada tega zavedala ali ne.

4. Do kolike mere smo se zavedali tega našega pravno zelo jasnega položaja, bosta čitateljem „Vestnika“ najbolje prikazala dva dogodka.

Takoj po nemškem napadu na Sovjete, je junija 1941. leta prišla k meni v ministrstvo narodnega gospodarstva skupina odličnih protikomunističnih mladeničev iz Beograda z namenom, da bi se priglasili za vpis v Legijo, ki naj bi jo mi, po njihovem mnenju, zagotovo v kratkem napotili na vzhodno fronto v boj proti komunizmu v Rusiji in na svetu — ramo ob rami — z Nemci, čeprav so le-ti bili naši trenutni sovražniki. Govorili so mi, da se ne izplača boriti se tukaj z repi, temveč je treba kačo tolči po glavi. Ko bodo padli Sovjeti, bo padel tudi komunizem na svetu.

Pri teh mladih patriotih je povzročilo veliko razočaranje moje pojasnilo, da mi ne mislimo pošiljati nikakršnih naših legij na vzhodno fronto, čeprav so druge evropske države, ki so tudi bile pod sovražno okupacijo, takšne legije že pripravljale in čeprav so nam Nemci sugerirali, da tudi mi storimo tako. Nemcem, kakor sedaj tem mladeničem smo odgovorili, da nimamo

pravice pošiljati jugoslovanskih državljanov v borbo proti državam, s katerimi kraljevina Jugoslavija ni v vojni; za napoved vojne kakor za sklenitev miru pa je bila pristojna kraljevska jugoslovanska vlada v emigraciji, ne pa mi.

Drugi pripetljaj že spada v našo protikomunistično emigracijo po končani drugi svetovni vojni. G. Radoje Knežević je v vrsti člankov o Draži Mihajloviću v londonski „Poruci“ na nekem mestu priobčil tudi to, kako se je kraljevska jugoslovanska vlada preko svojega poslanika v Sovjetski zvezi g. Stanoja Simića, takrat v Kujbiševu, obrnila na sovjetsko vlado s prošnjo, da ona zapove jugoslovanskim komunistom, naj se zaradi edinstva vseh sil odpora v Jugoslaviji podredijo poveljstvu generala Draže Mihajlovića.

Jaz sem na to poročilo g. Radoja Kneževića takoj odgovoril v muenchenski „Iskri“, izražajoč svoje zgražanje zaradi tako nepravniškega, nedržavniškega in protizakonitega postopanja organov jugoslovanske vlade, ki so to potezo naredili. Jugoslovanski komunistični partizani niso bili pristojni v Sovjetsko zvezo, ampak so bili državljani kraljevine Jugoslavije in kot taki sploh niso mogli sprejeti odredb neke tuje vlade. Njim je morala dajati povelja naravnost jugoslovanska vlada. Prositi sovjetsko vlado, da ona da povelje našim komunistom, je pomenilo nič manj in nič več kot priznanje pristojnosti Sovjetov nad enim delom naših državljanov. Tega kraljevska jugoslovanska vlada ne bi smela storiti iz preprostega razloga, ker je nobena določba naše ustave in ostalih zako-

nov ni pooblaščala, da bi mogla svobodno, z navadno administrativno odločbo odtujiti bodisi del našega državnega ozemlja, bodisi del naših državljanov. Toda s postopkom, o katerem poroča g. Knežević, je to naredila. Na to svojo pripombo nisem dobil nikakšnega odgovora.

5. Vsi jugoslovanski protikomunistični borci, razen hrvaških ustašev, lahko mirno in z vedrim čelom gledajo v oči vsakomur na zapadu, kdor bi se zanimal za to, kaj smo delali v domovini pod sovražno okupacijo. Spoštovanje zakonov in primoranje drugih, da tudi oni zakone spoštujejo, je eno izmed temeljnih načel vsake zdrave demokracije, zakaj smo pod vladavino, kjer oblast misli in je globoko prežeta s prepričanjem, da lahko podvzame samo one korake, za katere jo pooblaščuje zakon, je tudi mogoča osebna svoboda državljanov. Pod vladavinami, kjer oblast smatra, da nje ne veže spoštovanje zakonov, tudi ni osebnih svoboščin in demokracije. Mi smo to zelo dobro vedeli in smo se držali načela zakonitosti, ko smo se borili proti komunistom, prav tako kot ko smo bili mnjenja, da lahko stopimo v borbo z okupatorskimi silami šele, če kraljevska jugoslovanska vlada iz emigracije prekine premirja s sovražnikom in nam zapove, da začne-

mo borbo z njim. Da pa so se našli ljudje, ki so bili mnjenja, da se je bilo treba boriti proti okupatorskim vojaškim enotam navzlic premirju, ali pa še danes mislijo, da so demokratije samo zato, ker se pred zavzniki tolčejo po prsih s svojo demokracijo, čeprav sami ne vedo, za kakšno obliko demokracije so, pri tem pa jim pri njihovih ocenah dogodkov in ljudi še na pamet ne pride, da bi vzeli v obzir tudi spoštovanje zakonitosti kot načelo, brez katerega ni možna nobena državljanska svoboda, je to pač njihova stvar, ne naša. Tako je tudi stvar gospoda J. Š., ker je verjetno premešal moje tolmačenje razlogov, zakaj nismo šli v borbo s sovjetskimi četami v Jugoslaviji, z neko nam povsem neznano „taktiko umikanja“ pred jugoslovanskimi partizani. Vsakdo je odgovoren za to, kar dela, ne pa za to, kar drugi mislijo, da mora delati.

S prošnjo, da mi oprostite, da je moje pojasnilo postalo nekoliko daljše, kot je to običaj pri takšnih dopisih, pa je posledica zapletene teme, ki sem jo bil primoran obdelati, Vas, spoštovani g. urednik prosim, da blagovolite sprejeti izraze moje ga najodličnejšega spoštovanja.

Ing. Milosav Vasiljević l. r.

„TABOR“ NIMA MECENOV. NE POZNANIH, NE SKRITIH. ODVIŠEN BO SAMO OD DOBRE VOLJE SVOJIH BRALCEV IN NAROČNIKOV. ZAVEDAJTE SE TEGA! PLAČUJTE REDNO NAROČNINO, NABIRAJTE NOVIH NAROČNIKOV, POŠILJAJTE SVOJE PRISPEVKE ZA TISKOVNI SKLAD! SAMO TAKO BO LAHKO OSTAL ZARES NEODVIŠEN IN ZARES VAŠ!

EDINOST JE SAMO ENA

V spomin msgr. Matije Škerbca, ki je zavzemal pomembno mesto v naši protikomunistični borbi in bo zato za njim ostala velika praznina v naših vrstah, je imela Zveza DSPB v Baragovem domu v Clevelandu žalno sejo dne 26. oktobra 1963, na kateri je pisatelj Karel Mauser spregovoril sledeče besede, ki naj bodo tudi naša skromna oddolžitev pokojniku.

Zbrali smo se v počastitev našega mrtvega prijatelja in duhovnega vodje msgr. Matije Škerbca. Dobro se spominjam, kako je za življenja imel navado reči, kadar smo pisali ali govorili o mrtvih, ki so za naše javno življenje veliko pomenili: „Preveč kadila, vse preveč kadila.“

Ne bi mu ustregel, če bi nocoj v njegov spomin vihtel kadilnico. Pokojni Matija Škerbec je v tednih svoje bolezenski globoko preiskal svojo dušo in zmetal iz nje vse, kar se mu je zdelo, da bi ga moglo ovirati na poti proti Bogu. To je bilo veliko delo, ki ga je zmožen opraviti samo velik človek; človek, ki je v življenju imel mogočne ambicije, velike načrte, veliko zagnanost,

pa na pragu zadnjih vrat vidi, da je večkrat v življenju zamahnil mimo in ga ni sram priznati. V teh zadnjih tednih njegovega življenja vidim največjo moč pokojnika, ki se ga nocoj spominjamo.

Poznal sem ga svojih trideset let. Kot študentek in kot študent. Vidim ga, kako je vojaško zravnano stopal po Kranju in z dvema prstoma, ki jih je stisnil h klobuku, pozdravljal na desno in levo. Tedaj je bil na višku svoje sile. Vedno je bil nasmejan, nikoli mrk; kakor da se mu življenje odvija po notah. Vem, da ni bilo tako; toda to je bil njegov način premagovanja težav.

Velika naša tragika je v tem, da v času notranjih sporov izgubljammo može, ki so nam stali ob strani. Odšel je naš škof Rožman, za njim je odšel msgr. Škerbec. Prvi nas je reševal s svojo svetostjo in s svojo dobroto, s svojo ponižnostjo in s spoštovanjem, ki smo ga imeli do njega. Marsikdaj se nismo skregali ali smo se nehali kregati, ker se nam je smilil. Monsignor nas je marsikdaj reševal s svojo udarnostjo. Čeprav

morda njegov udarec ni vselej padel prav, nas je vendar razgibal in dvigal. V mlačnem vetru, ki je pričel veti od vseh strani, je bilo dobro imeti človeka, ki je znal dvigniti hladen sunek.

Zdaj je tudi ta odšel. Govoril je, pisal je, pridigal je in bil z nami ne samo kot duhovnik, temveč tudi kot človek.

Počasi ostajamo sami in morda ne morem lepše uporabiti teh nekaj minut spomina na pokojnega monsignorja kakor da pozovem vse k edinosti in načelnosti. Še tako velika in še tako močna ladja je samo skupaj zmetano železo, če nekdo trezno, mirno in pametno ne vodi vijakov, ki ladjo poganjajo. Spoznajmo, da nas ne more rešiti tisoč vodnikov ampak samo načelnost v ideji, ki smo jo sprejeli z ljubeznijo in iz prepričanja. Ob vseh svojih prepirih bi morali nekoga poslati tja gor, od koder gledani so prepiri malenkost, kreganje nezrelih otrok. Poslali smo monsignorja. Če v tem trenutku prisluhnemo njegovim besedam kakor smo jim nekoč prisluhnili na chardonski božji poti, jih bomo slišali.

— Mnogo imate nasprotnikov in edinost je samo ena. Tu sem z vsemi, ki so bili nekoč z vami in zdaj z menoj vred prosijo za vas. Naj ne zaide sonce nad vašo jezo, če se vam zbudi, poravnajte jo preden sonce zaide, da boste v temi, ki pride, kakor tesno zgnetena družina, ki se ji ni treba bati, kjer se vsak bori za vsakega in vsi za vse. Tako je bilo nekoč. Naj vas vodi ljubezen, ki mnogo potrpi in mnogo odpusti, ki ne gleda na centimetre temveč meri z miljami. Upanje, ki vedno vidi svetlo luč v še taki temi, in vera, ki zmaguje težave in napore, čeprav so videti nepremagljivi. —

Tako slišim njegov glas jaz in tako ga lahko sliši vsak izmed vas, ki ga je pripravljen slišati. Če se bomo po njem ravnali, bo padla mora od nas; živeli bomo med seboj res kot bratje, ki so se združili ne samo zavoljo iste krvi, ki v nas polje, temveč tudi zavoljo cilja, za katerega je toliko naših trpelo in umrlo.

Najlepši spomin mrtvemu so dejanja, ne besede. Naj vsak izmed nas stori vse, da bo vsako dejanje vredno naše moške pameti in treznosti. Pokojni monsignor Matija Škerbec s tisoči tistih, katerim se je pridružil, to od nas pričakuje.

Bog mu daj v miru počivati in naj bi iz tega miru rosil svoj blagoslov v naše vrste. Naj ta očenaš, ki ga zdaj zmolimo za pokoj njegove duše, zveže nas in njega in naj ta vez ostane z njim in vsemi, ki so naši mrtvi in vendar najbolj živi člani.

Vi branite svoj narod pred volkovi in šakali, ki uničujejo življenja in imetje svojim lastnim rojakom, pred „najemniki, ki jim za ovce ni skrb,“ ki s tujo miselnostjo brezbožnega komunizma zastrupljajo duše in s tem rušijo duhovne temelje, na katerih je bilo v stoletjih zgrajeno vse, kar imamo duhovnega bogastva, skupnega s krščansko Evropo.

(Škof Gregorij Rožman)

ORGANIZACIJSKA SPOROČILA

Iz socialnega referata pri gl. odboru

Od pričetka letošnje poslovne dobe (sept. 1963), pa do 25. januarja je soc. referat sprejel skupno 2.013,48 U.S. dolarjev v invalidni fond. V ta fond so prispevali krajevni odbori: Cleveland 901.50, Toronto 292.27, St. Catharines 170, Milwaukee 53, glavna blagajna ZDSPB 50, Batawa 19.27, dramatsko društvo Liliyo v Clevelandu je darovalo 50, ostalo pa posamezniki iz raznih krajev.

Za božič 1963 je glavni odbor raz-

poslal podpore invalidom, bolnikom in vdovam kot sledi:

Argentina	250 dol.
Belgija	20 dol.
Švica	40 dol.
Avstrija	145 dol.
Slovenija	245 dol.
U. S. A.	40 dol.

Skupaj ... 740 dol.

Potrebe so velike, ne pozabimo naših sirot.

Branko Pogačnik, soc. ref.,
6707 Bonna Ave, Cleveland 3

NA UREDNIŠKI MIZI

Demobranci! — Letošnje je jubilejno leto vaših zmagovitih poletov izpred dvajset let, ki jih ni mogla zaustaviti komunistična zarota navzlic bogati pomoči varanih zapadnih zaveznikov. Spominjajte se jih povsod, v vsaki družbi; predvsem v družbi naše mladine, da bo poznala najbolj junško dobo naše zgodovine in se ob vaših idealih in zmagah učila! Vi ste ljubili svoj narod bolj kot nikdo v zgodovini! Ljubili ste ga v odpovedi, žrtvi, idealih, za katere ste prelivali kri in za katere so vaši mrtvi soborci šli v zgodovino, da nam ustvarijo legendarno heroiko, katera je doslej v naši zgodovini manjkala. Sedaj jo imamo! Resnično in večno! — Strani „Tabora“ so vam odprte. Pišite, pišite, pišite vanjo svoje spomine našim mrtvim, pa tudi — sebi v zaslužen slavo! Ne bodite plašni in boječi, češ, ne zna vsakdo pisati! Ni res! Pišite, kakor vam gre iz srca! „Tabor“ ima med uredniki zadosti ljudi, ki bodo radi žrtvovali nekaj ur, da vam popravijo jezikovne in slovnične napake. Pa nič več; vsebina bo ostala takšna, kakor boste vi pisali. Najbolj preprosta beseda je najlepša, ker je iskrena. Zato pišite v „Tabor“! Vsi!

— — —

Naslovno vinjeto z lipovo vejico je po izvirniku našega mučeniškega soborca pokojnega por. Jožeta Béraneka narisal g. Štefan Nemčok, ki je naredil tudi izvirnik naslova in se mu za bratsko prijaznost toplo zahvaljujemo.

— — —

Naslovna slika: Naše zgodovinsko svetišče. V noči vseh mrtvih leta 1944 razsvetljene Plečnikove šance ljubljanskega gradu ob gaju junakov na Orlovem vrhu.

— — —

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, Villa Ballester FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina.

Naročnino pošiljajte na naslov upravnika: Vencelj Dolenc, R. O. de Uruguay 2651, San Justo, Pcia. de Buenos Aires, Argentina.

**SOBORCI
SPOMNITE SE
SOBORCEV
INVALIDOV
DARUJTE
V INVALIDNI
FOND
Z D S P B**

H V A L A